

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Bezpečnostní aspekty migrace a integrace

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní obor: OCHRANA OBYVATELSTVA

Autor: Bc. Taťána Mezianili

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Strnad, Ph.D.

České Budějovice 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem „*Bezpečnostní aspekty migrace a integrace*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 5. 5. 2022

Bc. Taťána Mezianili

Poděkování

Ráda bych poděkovala jednotlivým respondentům za jejich ochotu a spolupráci při provádění řízených rozhovorů k praktické části diplomové práce.

Velký dík patří především vedoucímu práce panu Mgr. Štěpánu Strnadovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, trpělivost, cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracování diplomové práce věnoval.

Bezpečnostní aspekty migrace a integrace

Abstrakt

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou migrace a integrace a s nimi spojenými bezpečnostními aspekty. Teoreticky mapuje a zachycuje současný stav migrace v České republice, jak v oblasti legální migrace, tak i nelegální. Dále je zaměřena na proces integrace jako klíčového nástroje úspěšné migrační politiky a integrační politiku České republiky. Integrace je zkoumána prostřednictvím malé komunity kabylských migrantů. Analýzou rozhovorů diplomová práce hodnotí pět základních integračních oblastí, kterými jsou znalost češtiny, ekonomická soběstačnost, orientace ve společnosti, dále vztahy mezi komunitami a postupné nabývání práv v závislosti na délce pobytu, dle „Aktualizované koncepce integrace cizinců 2016 - Ve vzájemném respektu“. Prostřednictvím kvalitativního výzkumu a zúčastněného pozorování odkrývá nedostatky integrace Kabylů do české společnosti. Především neochota učit se aktivně český jazyk zpomaluje u kabylských migrantů integrační proces a klade další překážky jak v oblasti pracovní, tak sociální. Následně dochází k pocitu pracovní podhodnocenosti, frustrace a celkové nespokojenosti s životem v České republice. Integračním limitem je i nedostatečné zapojení migrantů do české společnosti, kdy upřednostňují především vzájemné styky mezi sebou, či jinými cizinci. Integraci nenapomáhá ani pracovní prostředí Kabylů, kteří pracují zejména pospolu nebo s jinými cizinci. Taktéž málo patrná je i motivace získat občanství České republiky.

Klíčová slova:

Migrace; legální migrace; nelegální migrace; integrace; bezpečnostní aspekty; Kabylové;

Security aspects of migration and integration

Abstract

The submitted thesis deals with the issue of migration and integration and related security aspects. Theoretically maps and captures the current state of migration in the Czech Republic, both in the field of legal and illegal migration. It also focuses on the integration process as a key tool for a successful migration policy and the integration policy of the Czech Republic. Integration is being explored through a small community of Kabyle migrants. By analyzing the interviews, the thesis evaluates five basic areas of integration, which are knowledge of Czech, economic self-sufficiency, social orientation, relations between communities and gradual acquisition of rights depending on length of stay, according to "Updated Concept of Integration of Foreigners 2016 - In Mutual Respect". Through qualitative research and participatory observation, it reveals the shortcomings of Kabyl's integration into Czech society. Above all, the reluctance to learn the Czech language actively slows down the integration process among Kabyl migrants and places additional obstacles, both in the field of work and social. Subsequently, there is a feeling of undervaluation, frustration and general dissatisfaction with life in the Czech Republic. The integration limit is also the insufficient involvement of migrants in Czech society, where they prefer mutual contacts between themselves or other foreigners. Integration is not helped by the working environment of Kabyls, who work mainly together or with other foreigners. The motivation to obtain citizenship of the Czech Republic is also not very obvious.

Keywords:

Migration; legal migration; illegal migration; integration; security aspects; Kabyle;

OBSAH

ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 MIGRACE	9
1.1.1 Vymezení pobytu cizince v České republice.....	12
1.1.2 Druhy pobytových titulů a mezinárodní ochrana	13
1.1.3 Legislativní a nelegislativní rámec	15
1.2 BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY	19
1.2.1 Legální migrace	19
1.2.2 Nelegální migrace.....	22
1.2.3 Integrace a integrační politika ČR	24
1.2.4 Koncepce integrace cizinců v ČR	26
1.2.5 Instituce a organizace pro oblast migrace a integrace cizinců	29
1.3 KABYLOVÉ.....	30
2 CÍL PRÁCE, VÝZKUMNÁ OTÁZKA	33
2.1 CÍL PRÁCE	33
2.2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA	33
3 OPERACIONALIZACE	34
4 METODIKA	35
4.1 PŘÍPRAVA VÝZKUMU.....	35
4.2 METODA VÝZKUMU A ANALÝZY DAT	35
4.3 OTÁZKY ROZHOVORU	36
4.4 VÝZKUMNÝ VZOREK	37
4.5 SBĚR DAT A RIZIKA ZKRESLENÍ	40
4.6 ANALÝZA DAT.....	42
4.7 KÓDOVÁNÍ A PŘEPIS ROZHOVORŮ	43
5 VÝSLEDKY	64
5.1 KATEGORIZACE KÓDŮ A JEJICH ANALÝZA	64
5.1.1 Oblast č. 1 - Znalost českého jazyka.....	64
5.1.2 Oblast č. 2 - Ekonomická soběstačnost	65
5.1.3 Oblast č. 3 - Sociokulturní orientace	66
5.1.4 Oblast č. 4 - Vztah mezi komunitami	68
5.1.5 Oblast č. 5 - Získávání vyšších pobytových titulů.....	68
6 DISKUZE	70

7	ZÁVĚR	74
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	77
9	PŘÍLOHY.....	83
10	SEZNAM ZKRATEK	86

ÚVOD

Problematika migrace zahrnuje oblast migrace legální a nelegální. Bezpečnostní hrozby představuje nejen oblast nelegální migrace, ale také nedostatečná integrace legálních migrantů do české společnosti. Nelegální migrace má mnoho podob. Mezi její formy patří nejen nelegální vstup a pobyt na území, ale také užívání neregulérních cestovních dokladů, tranzitní nelegální migrace, a v neposlední řadě zneužívání azylových procedur. Nedostatečná integrace souvisí především s nedostatečnou znalostí českého jazyka a nízkou motivací se jazyk intenzivně učit, ekonomickou nestabilitou a finanční nejistotou, malým zapojením do české společnosti, jež souvisí především s vyhledáváním společnosti jiných migrantů. Nedostatečná integrace může vést ke stále většímu sociálnímu napětí, jež může vyústit v nesoudržnost společnosti a způsobit další sociální i bezpečnostní problémy.

Česká republika se každoročně potýká s nárůstem migrantů, ať už v oblasti legální migrace, tak nelegální. Rostoucí trend v těchto oblastech potvrzuje důležitost role klíčových vládních migračních a integračních programů a dokumentů. Oblasti integrace je v České republice kladen velký význam. Strategické dokumenty v této oblasti a státní i nestátní organizace na podporu integrace jsou nápomocny k úspěšné integraci cizinců do majoritní společnosti.

Oblast integrace byla v této práci zkoumána prostřednictvím malé komunity kabylských migrantů formou polostrukturovaných rozhovorů a metodou dlouhodobého zúčastněného pozorování. Výzkumné otázky byly cíleny na základní integrační oblasti a byla stanovena integrační negativa a nedostatky v integraci Kabylů do české společnosti.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část diplomové práce se zabývá problematikou migrace a integrace a s němi spojenými bezpečnostními aspekty v rámci České republiky (dále jen ČR). V následujících kapitolách jsou objasněny základní pojmy týkající se migrace a legislativa s ní spojená. Dále se práce věnuje bezpečnostním aspektům migrace, a to jak v oblasti legální, tak nelegální migrace. Významnou částí diplomové práce je rovněž kapitola věnovaná integraci cizinců, jež je objasněna v závěru teoretické části.

1.1 Migrace

Migrace, latinsky *migratio*, znamená stěhování, přestěhování, přesídlení. Z hlediska sociálně-vědního jej můžeme definovat jako studium pohybu, stěhování či přesídlování lidí, ať se již jedná o pohyb permanentní či dočasný, dobrovolný či nedobrovolný (Henig, © 2007).

Je to mechanický pohyb obyvatelstva z jedné oblasti do jiné, tedy jak v rámci státu, tak i přesun přeshraniční (Klufová, Poláková, 2010).

Migrace není záležitostí pouze současnosti. Tento celosvětový, společenský a přirozený jev provází lidstvo již po staletí, prakticky od samého počátku. V současné době je nejvíce diskutovaná a zkoumaná migrace mezinárodní (Leontiyeva et al., 2018). O migraci se začíná hovořit v souvislosti se vznikem národních států v 16. a 17. století. Jejím prostřednictvím byl řešen akutní nedostatek místních zdrojů, způsobený především vysokým populačním přírůstkem (Rabušič, Burjanek, 2008). K významné změně chápání migrace dochází na přelomu 19. a 20. století, kdy věda přestala považovat migraci jen jako mechanické přemísťování lidí z jednoho místa na jiné, ale začala zohledňovat i fakt, že ve zdrojových zemích dochází k postupnému slábnutí až zániku sociálních vazeb a zároveň ke tvorbě nových vazeb v zemích hostitelských. (Drbohlav, Uherek, 2007).

Mezinárodní migrační organizace (International Organization for migration) uvádí, že drtivá většina lidí nadále žije v zemích, kde se narodili a „jen“ každý třicátý člověk je migrant. Současný globální odhad je, že v roce 2021 bylo na světě kolem 281 milionů mezinárodních migrantů, což odpovídá 3,6 procentům světové populace. Za posledních padesát let se odhadovaný počet mezinárodních migrantů zvýšil, kdy údaj k počtu

mezinárodních migrantů v roce 1990 byl o 128 milionů nižší než v roce 2021 a v porovnání s rokem 1970 se zvýšil o trojnásobek odhadovaného počtu (World migration report, © 2021...).

Cizinci sebou přinášejí svou kulturu, mentalitu, zvyky, svůj způsob života. V souvislosti s migrací dochází ke společenským změnám jak ve zdrojových, tak hostitelských zemích. Přistěhovalci mohou naši republiku obohatit, ale rovněž sebou nesou i spoustu rizik. Vystává mnoho nových otázek v souvislosti se sociálním a ekonomickým vývojem a problematikou integrace (Trbola, Rákoczyová, 2010).

Důvody migrace, jako sociálního procesu, jsou především ekonomické, ekologické, sociální a kulturní. Jedno, z dnes nejožahavějších témat, je migrace nucená, resp. útek. Důvody k útěku mohou být politické, etnické či náboženské, související s pronásledováním v zemích původu, diktátorskými režimy, válkami či přírodními katastrofami. V současnosti se stále častěji objevují, jako důvody emigrace, odlišná sexuální orientace, jež není v zemi původu tolerována. Micievska (© 2021) označuje jako nejdůležitější faktor pro nucenu migraci sociální nepokoje. Považuje je za důležitější faktor než bitvy nebo násilí na civilistech.

Hunter a Simon (© 2022) nabízí ve své práci reflexi týkající se role přírodního prostředí v současném výzkumu a teorii migrace. Rostoucí množství důkazů naznačuje, že environmentální kontext, jako posouvající se sociální a ekologická realita, je důsledkem teorie migrace. Zanedbáním zohlednění přírodního prostředí může vést k chybně specifikovaným migračním modelům, které migraci příliš připisují sociálním a ekonomickým faktorům, zejména v kontextu současných klimatických změn.

Jannsen (1970) předpokládá ve své publikaci faktory, které daného migranta z domovské země vypuzují (tzv. „push“ faktory) a naopak faktory, které ho do cílové země přitahují (tzv. „pull“ faktory). Tyto faktory nejsou vždy zcela komplementární a mají individuální účinek. Velmi silné „push“ faktory se projevují zejména při živelných pohromách, jako jsou sucha nebo záplavy velkého rozsahu, které mají za následek vyčerpání zdrojů a následný hladomor.

Hager (© 2021) ve svém výzkumu v severním Libanonu hodnotil faktory migrace na náhodném vzorku 1 000 syrských uprchlíků a 1 000 libanonských obyvatel. Definoval tak pět hlavních příčin migrace. Jako „push faktory“ politickou nestabilitu a chudobu a

jako „pull faktory“ otevřené hranice, pracovní příležitosti a kulturní otevřenost. Přitahující faktory převažovaly nad vypuzujícími faktory, což naznačuje, že migranti pečlivě zvažují své šance v Evropě. Zdůrazňuje nutnost zohledňovat „pull“ i „push“ faktory rovnocenně a neupřednostňovat jeden před druhým.

Szaló (2007) poukazuje i na vliv vývoje informačních a komunikačních technologií jako další z příčin rozvoje migrace. Ty umožňují udržování sociálních vazeb v domovské zemi a současné začleňování do společnosti hostitelské země. Migrace již neznamená úplné přerušení a ztrátu domovských kontaktů a je tak pro migranta akceptovatelnější a snesitelnější.

I přes globální charakter fenoménu migrace a integrace je problematika s ní spojená řešena především na úrovni jednotlivých států. Je tedy zcela běžné, že je otázka migrace v řadě zemí silně zpolitizována (Helbling, © 2014; Downes, Loveless, © 2018). V ČR lze hovořit, stejně jako u ostatních členských zemí EU, o volnosti a diskrétnosti v oblasti legální migrace a integrace. Otázky mezinárodní migrace, zejména azylu, ochrany vnějších hranic Evropské unie (dále jen EU) a návratové politiky (včetně vyhošťování neoprávněně pobývajících cizinců) jsou však regulovány společnými politikami EU (Strategie migrační politiky, © 2015).

Maccanico (© 2021) nabízí ve svém článku, týkající se migrační politiky a státní moci, vhled do nedostatků v aspektech spravedlnosti a vnitřních věcí evropských migračních politik a politik členských států. Zaměřuje se na dvě oblasti- hierarchii, vládnutí a vládu a dále na státní moc, strategickou selektivitu a strukturu. Prostřednictvím sledování jejich vývoje objasňuje, že účely migrační politiky EU přesahují rámec řízení migrace. Uvádí, že model migrační politiky EU je nastaven jako expanzivní a je úzce spojen s institucemi EU, které se snaží posílit své pravomoci. Zpochybňuje, že se migrační politika EU týká skutečně migrace a upozorňuje na zjevné odchylky a nezákonné činy ze strany členských států, které přerostly v útok proti normativním rámcům. Ve svém výzkumu analyzuje oficiální migrační dokumenty za období 1995-2004 a dochází k závěrům, že se oblast migrační politiky vymkla ze svých kompetencí a je více o vytváření problémů než o jejich řešení. Uvádí, že imigrační politika přesáhla svůj zdánlivý rozsah a díky expanzivnímu rozvoji postupů a kritériím pro vyloučení a diskvalifikaci lidí, má negativní dopad i na lidi, kteří nejsou migranti. Prosazování

migračních politik dle něj přispělo k normalizaci krutosti, státních zločinů a porušování lidských práv na souši i na moři, uvnitř i za hranicemi EU.

Další pohled nabízí Robertson a Schaetz (© 2021), kteří se ve své práci zabývají ovlivňováním veřejného mínění, v oblasti problematiky migrace, prostřednictvím médií. Porovnávají pokrytí migračních problémů ve čtyřech globálních televizních zpravodajských kanálech v průběhu roku 2019 a zkoumají roli globální žurnalistiky v tomto kontextu. Do výzkumu byly vybrány zpravodajské kanály z různých kontinentů, s různými obchodními modely a vztahy k politické moci v zemi- Al Jazeera English, BBC World, CNN International a Russia Today.

Pojem „migrant“ definuje Mezinárodní migrační organizace jako osobu, která se, z různých důvodů, dočasně nebo trvale odstěhuje ze svého bydliště, ať už v rámci země nebo přes mezinárodní hranice. Zároveň uvádí, že tento termín není definován v mezinárodním právu a proto odráží pouze laické chápání tohoto pojmu. Na mezinárodní úrovni neexistuje žádná mezinárodně uznávaná definice pojmu migrant. Termín ovšem zahrnuje řadu přesně definovaných zákonných kategorií osob, například migrujících pracovníků, mezinárodních studentů aj. (Who is a migrant, © 2019)

„Imigrantem“ je označován cizinec, který přichází do země za účelem delšího, resp. dlouhodobějšího pobytu, tzn. pobytu delšího než jeden rok.

Dnes stále častěji skloňovaný pojem „uprchlík“ je osoba, jež byl přiznán tento status podle kritérií Ženevské konvence z roku 1951. Je to osoba, která opustila svou domovskou zemi z důvodu pronásledování „z rasových, náboženských, národnostních důvodů nebo příslušnosti k určitým společenským vrstvám či zastávání určitých politických názorů“. V ČR je osoba, jež byl přiznán status uprchlík, označována jako „azylant“. (Terminologie a fakta..., © 2019)

1.1.1 Vymezení pobytu cizince v České republice

Pobyt cizinců v ČR se řídí zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů a zčásti také zákonem č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších úprav.

Dle zákona č. 362/1999 Sb., o pobytu cizinců v ČR a o změně některých zákonů, se cizincem rozumí „fyzická osoba, která není občanem ČR, včetně občanů EU“. Jinými

slovy je cizincem označována jakákoli osoba, která má jiné než české občanství (i osoba s více občanstvími, kdy ani jedno z nich není české) nebo osoba bez občanství.

Vstup na území ČR, pobyt a vycestování z ČR jsou v gesci Policie ČR, Ministerstva vnitra ČR (dále jen MV ČR) a Ministerstva zahraničních věcí ČR.

1.1.2 Druhy pobytových titulů a mezinárodní ochrana

Občané EU mají právo volného pobytu a pohybu, jež je garantováno smlouvou o fungování EU. Vstup na území členského státu je u občanů EU podmíněn jen předložením cestovního dokladu, kterým je v tomto případě i doklad totožnosti.

Občané třetí země, tedy občané států, které nejsou členy EU a zároveň nejsou občany Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska, jsou povinni mít pro vstup a krátkodobý pobyt (tedy jakýkoli pobyt nepřesahující 90 dnů za období 180 dnů) na území ČR vízum. Tato povinnost neplatí pro cizince, jimž je vízová povinnost zrušena v rámci jednotné vízové politiky EU dle Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018 (Kdo je občan..., © 2021).

Pravidla pro krátkodobé pobyty jsou dále stanovena nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009, o kodexu Společenství o vízech, tzv. „vízový kodex“ (Krátkodobý pobyt, © 2021).

Dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, může cizinec na základě dlouhodobého víza, tedy víza k pobytu nad 90 dnů, pobývat na území ČR maximálně 1 rok. MV ČR uděluje toto vízum na žádost cizince a musí obsahovat potřebné náležitosti. Trvá-li účel jeho pobytu, může poté požádat o dlouhodobý pobyt. Účelem pobytu může být společné soužití rodiny, studium, výzkum, podnikání a další. Za rok 2021 bylo v ČR 338 957 dlouhodobě usazených cizinců (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022).

V případech stanovených zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, může občan třetí země požádat o udělení trvalého pobytu. Jedná se např. o případy, kdy žadatel splňuje podmínky pěti let nepřetržitého pobytu v ČR, je-li pobyt cizince na území ČR v zájmu ČR, dále po 2 letech nepřetržitého přechodného pobytu na území a další zákonem vymezené případy. K 31. 12. 2021 bylo

na území ČR 321 892 cizinců s trvalým pobytem (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022).

V srpnu 2021 byl zákon o pobytu cizinců novelizován zákonem č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Hlavním cílem a důvodem novelizace byla nutnost přizpůsobení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1157 o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů EU a povolení k pobytu vydávaných občanům EU a jejich rodinným příslušníkům, kteří vykonávají své právo volného pohybu, ve vztahu k průkazům vydávaným občanům Evropské unie a jejich rodinným příslušníkům. Novela reaguje také na Dohodu o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z EU. Novela se dotkla i oblasti pojištění cizinců, vydávání nových dokladů atd.

Dalšími druhy pobytů jsou zaměstnanecká karta, modrá karta, sezónní zaměstnávání, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance jiného členského státu Evropské unie (Občané třetích..., © 2021).

Pro cizince ze třetích zemí je v rámci předpisů EU zavedena kategorie „právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta Evropského společenství (dále jen ES) na území“.

Nejpočetněji zastoupení cizinci v ČR jsou občané Ukrajiny, a dále občané Slovenské republiky s počtem 114 630 osob (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022).

V České republice existují dvě formy mezinárodní ochrany. Jedná se o azyl a doplňkovou ochranu. Azyl se uděluje na základě zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších úprav, cizinci v případě, že je v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že je cizinec ve své zemi „*pronásledován z důvodu uplatňování politických práv a svobod nebo pronásledován z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů*“. Zvláštním a nepříliš častým případem udělení azylu je tzv. azyl humanitární. Na jeho základě je možné udělit azyl i žadatel, u kterého nebyly shledány podmínky pro udělení azylu. Udělení humanitárního azylu je zcela na posouzení správního orgánu a vztahuje se zejména na vážně nemocné osoby, osoby ve vysokém věku a děti v nouzi. Udělení azylu není časově ohraničeno, uděluje se na dobu neurčitou, resp. do doby, dokud nezaniknou důvody pro jeho udělení.

Pokud nejsou naplněny podmínky pro udělení azylu, ale žadateli hrozí v zemi původu reálné nebezpečí „vážné újmy“, umožňuje zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších úprav, udělení doplňkové ochrany. Vážnou újmu se dle azylového zákona rozumí „uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR“. Doplňková ochrana může být udělena, stejně jako v případě azylu, rodinnému příslušníkovi. Na rozdíl od azylu se doplňková ochrana uděluje na dobu určitou, zpravidla rok či dva roky, a před jejím koncem je nutné požádat o prodloužení.

Žádostí o mezinárodní ochranu ČR podalo v roce 2021 celkem 1 411 cizinců, z toho nejvíce občanů Ukrajiny (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022).

1.1.3 Legislativní a nelegislativní rámec

Vybrané legislativní normy ČR

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a o změně některých zákonů

Zákon č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Nářízení vlády č. 31/2016, o prokazování znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu

Vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců

Vybrané legislativní normy EU

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepracované znění) - Dublinské nařízení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob - Schengenský hraniční kodex

Nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech - Vízový kodex

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany - Kvalifikační směrnice

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění) - Procedurální směrnice

Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny

Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008. o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí

Směrnice Rady 2001/40/ES ze dne 28. května 2001 o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí

Směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu

Mezinárodní předpisy

Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a na ni navazující Newyorský protokol z roku 1967 (publikováno pod č. 208/1993 Sb.), tzv. Ženevská úmluva

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (Sdělení FMZV č. 209/1992 Sb.)

Úmluva o právech dítěte (Sdělení FMZV č. 104/1991 Sb.)

Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti (Sdělení MZV č. 108/2004 Sb. m. s.)

Nelegislativní normy ČR

Strategie migrační politiky ČR

V roce 2015 byl vládou schválen strategický dokument pro oblast migrace - Strategie migrační politiky České republiky. Tento dokument představuje sedm zásad migrační politiky ČR. Zásady jsou řazeny prioritně dle bezpečnostních aspektů migrace, jež představují průřezový element. Priority pro ČR v této oblasti jsou následující :

- 1) Zajištění klidného soužití občanů ČR s cizinci a minimalizace vzniku negativních sociálních jevů díky efektivní integraci;
- 2) Zajištění bezpečnosti občanů a účinné uplatňování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu, především v oblasti převaděčství a obchodování s lidmi;
- 3) Splnění závazků v oblasti azylové politiky;
- 4) Činnost a spolupráce v oblasti zvládání migračních krizí v zahraničí, pomoc zahraničním uprchlíkům, jež je i prevencí dalších migračních toků

- 5) Prosazování zachování výhod volného pohybu osob v rámci EU a v schengenském prostoru;
- 6) Podpora legální migrace jako nástroje k efektivnímu naplnění trhu práce i dlouhodobých potřeb státu;
- 7) Plnění mezinárodních i evropských závazků v oblasti migrace a aktivní zapojení do problematiky migrace;

Tyto zásady zastupují jednotlivé tematické okruhy, do nichž je tento dokument rozčleněn:

- 1) integrace cizinců;
- 2) nelegální migrace a návratová politika;
- 3) mezinárodní ochrana;
- 4) vnější dimenze migrace (včetně rozvojových a humanitárních aspektů);
- 5) volný pohyb osob v rámci EU a schengenského prostoru;
- 6) legální migrace;
- 7) provázanost se společnými politikami EU v oblasti migrace;

Schengenský prostor, jehož je ČR součástí, představuje mnoho výhod v podobě volného pohybu osob, služeb a zboží. Nicméně absence kontrol na vnitřních hranicích Schengenského prostoru představuje také bezpečnostní rizika a vytváří nové bezpečnostní výzvy, kde je nezbytná spolupráce jednotlivých členů (Čtvrtletní zpráva o migraci a integraci IV. 2021, © 2022). Strategie migrační politiky ČR klade za cíl udržení bezpečného, stabilního a funkčního schengenského prostoru prostřednictvím migrační politiky jak v rámci státu, tak EU a definuje pro tyto účely čtyři základní východiska (Strategie migrační politiky ČR, © 2015).

Zmíněnými východisky, jež korespondují s výše uvedenými zásadami, jsou následující :

- 1) přijímání legálních migrantů a ulehčení procesů pro legální vstup do země s ohledem na schopnost konkurenceschopnosti v globálním ekonomickém prostředí;
- 2) poskytování mezinárodní ochrany nelegálním migrantům, kterým hrozí pronásledování nebo vážná újma v zemi původu nebo zajištění jejich návratu do

domovského státu, pokud tam žádné vážné nebezpečí nehrozí (v souladu s principem non - refoulement);

- 3) poskytnutí dostatečné integraci trvale pobývajících cizinců na území ČR za účelem snižování nebo úplnému zamezování bezpečnostních rizik a negativních společenských jevů;
- 4) aktivita v oblasti migrační politiky, a to i ve vnější dimenzi, včetně pomoci uprchlíkům a podpory bezpečnostní stabilizace a sociálně - ekonomického rozvoje zdrojových a tranzitních zemí migrace (Strategie migrační politiky, © 2015);

Aktualizovaná koncepce integrace cizinců 2016 - Ve vzájemném respektu

Aktualizovaná koncepce integrace cizinců 2016 - Ve vzájemném respektu (dále jen Koncepce) definuje čtyři klíčové oblasti v oblasti integrace cizinců, jimiž jsou znalost českého jazyka, ekonomická a sociální soběstačnost, sociokulturní orientace ve společnosti, vztahy mezi komunitami. Blíže se jí zabývá kapitola věnována integraci v závěru teoretické části práce (Koncepce, © 2016).

1.2 Bezpečnostní aspekty

V rámci bezpečnostních aspektů jsou jako hrozby definovány především nelegální migrace a nedostatečné integrace. Hrozbu mohou představovat konkrétní migranti nebo jejich masy. Tyto hrozby mohou mít podobu terorismu, organizovaného zločinu, přenosu infekční nákazy a v neposlední řadě také hrozby spojené s neslučitelnými kulturními rozdíly, nerespektování našeho právního systému a neochotou k integraci. Jako potenciální zdroj závažné hrozby je nutné vnímat především masovou neřízenou imigraci (Bezpečnostní aspekty..., © 2021).

Audit národní bezpečnosti uvádí bezpečnostní aspekty migrace jako jednu z hlavních hrozeb, kterou ČR musí zvládnout a její negativní důsledky omezit, případně je zcela potlačit (Audit národní bezpečnosti, © 2016).

1.2.1 Legální migrace

Legální migrace je proces řízeného přistěhovalectví, jež je kontrolováno a regulováno státem. ČR jej reguluje prostřednictvím vízové politiky a pobytových oprávnění. Jedná

se zejména o migraci pracovní, kdy kontrolované přijímání cizinců, v mezích evropského práva, naplňuje potřeby domácího trhu. Dalšími typy legální migrace může být např. migrace za účelem studia nebo sloučení rodiny (Legální migrace, © 2021).

Počet osob cizí státní příslušnosti na území ČR trvale stoupá. K 31. 12. 2021 bylo v ČR registrováno více než 660 tisíc cizinců s povoleným pobytem (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022). Trend rostoucího počtu cizinců na území ČR probíhal i v roce 2021, a to i přes přísná epidemiologická opatření v oblasti pohybu osob, jež byla zavedena v roce 2020 a 2021 z důvodu globálního propuknutí pandemie nemoci covid-19 (příloha č. 1). Z hlediska národností pobývá v ČR, v rámci dlouhodobého víza nebo povolení k pobytu nad 90 dnů, k 31. 12. 2021, nejvíce občanů Ukrajiny - 196 875 osob, Slovenska - 114 630 osob a Vietnamu - 64 851 osob (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022).

K 31. 12. 2021 eviduje Ředitelství vězeňské služby ČR 1 398 vězňených osob cizí státní příslušnosti (příloha č. 2). I když se oproti některým předešlým rokům jedná o mírný nárůst, celkově nemá trestná činnost cizinců rostoucí trend. Počet cizinců ve věznicích a vazebních věznicích je kolísavý, nicméně mezi určitými roky lze zaznamenat i mírný pokles. Zohledníme-li navíc fakt, že od roku 2010 počet cizinců na území ČR pouze stoupá, tak je zřejmé, že zvyšující se počet cizinců nepodněcuje zvyšování kriminality cizích státních příslušníků, jak by se dalo očekávat. Nejvíce odsouzených cizinců, kteří v současné době pobývají v českých věznicích, je mezi občany Slovenské republiky - 412 osob, Vietnamu - 211 osob a Ukrajiny - 206 osob (Statistická ročenka Vězeňské služby ČR 2021, © 2022).

1.2.1.1 Organizovaný zločin

V současné době představuje organizovaný zločin nejnebezpečnější nevojenskou hrozbu. Jeho důsledky mohou být fatální a vést až k rozkladu právního státu, zejména prostřednictvím narušením ekonomiky státu, demokratického uspořádání a podryvání společenského uspořádání. Organizované skupiny zahlazují hranice legálního a nelegálního prostředí, ovlivňují politiku, soudní systém, průmysl i společnost (Bezpečnostní hrozby, © 2022).

ČR se dlouhodobě potýká se snahou kriminálně závadových osob usadit se na území státu. Jejich množství každoročně stoupá. Jedná se především o osoby z ruskojazyčných

komunit, nejvíce z oblasti bývalého Sovětského svazu (kdy je ruština jejich dorozumívacím jazykem, ne vždy mateřským) u nichž především je zaznamenáván nejvyšší nárůst, a asijských komunit, zejména se jedná o občany z Vietnamu a v posledních letech i Číny. Využívají k tomu především fiktivní naplnění důvodů k udělení některého z legálních pobytových titulů. Často se jedná o účelové sňatky, nerealizované vysokoškolské studium, fiktivní zaměstnání, dále prostřednictvím nabytí občanství jiného členského státu EU a jiné. Dochází tak k vytváření cizojazyčných organizovaných kriminálních struktur. Kromě ruskojazyčných a asijských kriminálních organizací působí na území ČR významně i sktruktury z oblasti Balkánského poloostrova, především ze Srbska, Chorvatska a Albánie. Tyto organizace prosperují i díky aktivním vazbám na domovské země, prostřednictvím nichž mohou snadněji legalizovat zisky z trestné činnosti nebo v zemi původu levněji nakupovat nelegální zboží. Nejfrekventovanější trestná činnost zločineckých skupin je výroba, pašování a distribuce drog, korupce a kriminální činnost s využitím informačních a komunikačních technologií. Cizinci tvoří okolo 10% pachatelů odhalené drogové trestné činnosti. Obchod s drogami zpravidla ovládají a čeští občané působí v oblasti produkce a distribuce (Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2020, © 2021).

Cizojazyčné kriminální organizace pronikají i do českého kriminálního prostředí a prostřednictvím korupce si vytvářejí cesty do české státní i veřejné správy. Dalšími kriminálními činnostmi jsou finanční podvody (daňové, pojišťovací, úvěrové směnečné), praní špinavých peněz, organizování prostituce, obchod s lidmi, padělání, nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a jiným nebezpečným materiálem. Mezi jejich další aktivity patří import zahraničních pracovníků přes zaměstnavatelské agentury, kde dominují ukrajinské kriminální skupiny (Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2020, © 2021).

Státní úřad inspekce práce provedl v roce 2021 celkem 5 222 kontrol v oblasti nelegálního zaměstnávání dle §5 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, jak u cizinců, tak občanů ČR. Během těchto kontrol bylo zjištěno 3 295 osob při nelegální práci, z toho 3 007 cizinců včetně občanů EU. Tabulka počtu osob zjištěných při nelegální práci je uvedena v příloze č. 3 (Roční souhrnná o výsledcích kontrolních akcí SUIP za rok 2021, © 2022).

Některé aktivity organizovaných zločineckých skupin v roce 2021 byly omezeny nebo pozastaveny vzhledem k epidemiologickým opatřením spojeným s omezením pohybu osob v souvislosti s pandemií nemoci covid-19.

1.2.2 Nelegální migrace

Nelegální migrace je definována jako „*nelegální vstup, pobyt a vycestování osob na území nebo z území ČR, nebo pobyt na území ČR v rozporu s účelem, pro který bylo vydáno pobytové oprávnění*“ (Nelegální migrace, © 2021). Je to fenomén, který může mít velmi negativní vliv na bezpečnost a vnitřní stabilitu cílové země. Potírání nelegální migrace je proto v ČR jedním z klíčových témat řešených v oblasti migrační politiky.

Profeso Tapinos (© 1999) uvádí, že rozsah suverenity států definuje rozsah utajovaných migračních toků. Nelegální migraci definuje jako projev nerovnováhy mezi kvantitou imigrantů a omezením ze strany přijímajících zemí. V zemi, kde jsou možnosti vstupu a pobytu omezené, jako je tomu v současné době v Evropě, je nelegální vstup jedinou dostupnou možností migrace.

Tapinos dále uvádí, že posuzování nelegální migrace nemůže být redukováno jen na samotného nelegálního migranta. Nelegální migrace představuje často celý řetězec elementů, počínaje zmíněným migrantem, přes převaděče a pašeráky až po zaměstnavatele v cílové zemi, který těží z nelegálně migrujících pracovníků.

Nelegální imigrace pochopitelně uniká možnosti statistického měření a zachytit se podaří jen část nelegálních migrantů. V roce 2021 bylo zjištěno 11 170 nelegálních migrantů, mezi nimiž byli občané ze 103 států, z toho nejvíce občanů Ukrajiny - 5 844 osob, Moldavska - 1 548 osob, Afghánistánu - 529 osob a Sýrie - 428 osob. Celkem 335 osob z celkového počtu bylo zadrženo na mezinárodních letištích, resp. na vnější schengenské hranici, 10 835 osob při nelegálním pobytu v ČR a 1 330 osob při nelegální tranzitní migraci (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022). Do oblasti nelegální migrace se promítla i protiepidemická opatření v oblasti pohybu osob vyhlášená v ČR v souvislosti s pandemií nemoci covid-19.

Pašování migrantů je dynamickou celosvětovou kriminální činností. Chudoba, sociální a politická nestabilita, stejně jako omezená dostupnost legálních migračních tras, tlačí lidi do zločineckých sítí, které jim usnadňují neoprávněný vstup, tranzit nebo pobyt v EU. Cesta do EU může být extrémně nebezpečná a pašeráci migranty často vystavují jak

životu nebezpečným rizikům, tak násilí. Ztráty na životech ve Středozezemním moři dokazují potřebu asertivní a naléhavé reakce ze strany EU.

Nelegální migrace s sebou kromě jiného přináší obrovská rizika související s anonymitou osob, které na území ČR přicházejí. Tyto osoby často úmyslně zakrývají svou skutečnou identitu, a proto reálně hrozí příchod politických či náboženských radikálů. Nelegální migrace tak představuje hrozby, které plynou ze strany teroristických organizací operujících v zahraničí.

V roce 2004 byla, s cílem pomoci členským státům EU a zemím přidruženým k Schengenu chránit vnější hranice prostoru volného pohybu EU, zřízena agentura Frontex - Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. Kromě řízení migrace má úkoly i v oblasti správy hranic a boje proti přeshraniční trestné činnosti. (Co je to Frontex, © 2021)

1.2.2.1 Formy nelegální migrace

Vývoj nelegální migrace byl silně ovlivněn vstupem ČR do schengenského prostoru na konci roku 2007. Od roku 2010 můžeme sledovat narůstání počtů nelegálních migrantů, které gradovalo v roce 2015 vlivem nelegální tranzitní migrace v důsledku migrační krize.

1. Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR, resp. neregulérní cestovní doklady

Tato kategorie se zabývá osobami, které nelegálně překročili vnější schengenské hranice ČR, tzn. na mezinárodních letištích, nebo se o to pokusili. V roce 2021 bylo odhaleno celkem 335 takovýchto osob, z nichž bezmála polovinu představovali občané Ukrajiny. Jak je uvedeno výše, vysoké počty nelegálního překročení hranic souvisí především s opatřeními Ministerstva zdravotnictví proti zavlečení onemocnění covid-19 do ČR. (Čtvrtletní zpráva o migraci IV., 2021, © 2022)

2. Nelegální pobyt

Tato kategorie sleduje osoby, které porušují zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince, především v oblasti nelegálního vstupu na území ČR, překročení doby platnosti pobytu, neuposlechnutí příkazu k vycestování z ČR a další. V roce 2021 bylo z důvodu

nelegálního pobytu zajištěno celkem 10 835 osob (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022).

3. Tranzitní nelegální migrace

Jedná se o nelegální vstup na území především ze Slovenska a Rakouska nebo leteckou cestou, kdy je cílem migrantů Německo, Francie, Velká Británie nebo skandinávské státy. K tranzitní migraci jsou využívány dvě hlavní migrační trasy, a to východostředomořská (Turecko - Řecko) a západobalkánská (Řecko - Albánie - Severní Makedonie - Srbsko, Bulharsko nebo Rumunsko - Maďarsko, nebo se jedná o trasu přes Bosnu a Hercegovinu, Chorvatsko a Slovinsko). V roce 2021 bylo odhaleno 1 338 osob při tranzitní nelegální migraci. Nejvíce zjištěno při tranzitní nelegální migraci bylo občanů Afganistánu - 513 osob, Sýrie - 394 osob, Turecka - 55 osob, Maroka - 133 osob, Turecka - 50 osob a Alžírka - 44 osob (Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021, © 2022).

4. Zneužívání azylových procedur

Zejména se jedná o případy, kdy občané třetích zemí požádají o mezinárodní ochranu v určitém státě, ale chtějí následně pokračovat do jiné země. Cizinci žádají o azyl po nelegálním vstupu na území ČR, nebo jsou cizinci žadateli o azyl v některém jiném členském státě EU (Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR 2020, © 2021).

1.2.2.2 Napomáhání k nelegální migraci

Napomáhání k nelegální migraci může mít formu účelového sňatku, zneužívání institutu souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství, obstarávání padělků různých potvrzení nutných k pobytu a jiné.

1.2.3 Integrace a integrační politika ČR

Integrace je komplexní a dynamický proces a oboustranný proces, jelikož, do něj vstupují cizinci na straně jedné a majoritní společnost na straně druhé. Přínos z ní musí plynout pro obě strany, jelikož pouze oboustranná prospěšnost a vědomí potřeby integrace zabrání vzniku problémů a potíží ve vzájemných vztazích, nebo je alespoň eliminují. Zasahuje do mnoha oblastí a je nezbytná pro sociální solidaritu a jednotu a

také pro ekonomický rozvoj země. Integrace je nepostradatelná a nezbytná pro úspěch imigrace (Integrační politika, © 2020).

Je to multidimenzionální proces zasahující do oblasti kulturní, sociální, ekonomické i politické. Integrace zasahuje nejen do životů a rodin samotných migrantů, ale také do života společnosti v cílové zemi, která se vlivem imigrace mění (Hamberger, © 2009).

Integrace je v posledních letech stále více diskutována a dostává se do popředí zájmů v EU i ČR. Hlavním cílem v oblasti integrace cizinců v ČR je aktivita a rozvoj integrační politiky, podpora začleňování cizinců a v neposlední řadě informovanost jak cizinců, tak veřejnosti o otázkách migrace, uprchlictví a integrace cizinců.

Cílem integrační politiky je zajištění nekonfliktního soužití cizince s majoritní společností, podpora začleňování legálně pobývajících cizinců do společnosti a zabránění sociální izolaci či vytváření uzavřených komunit cizinců. Tato opatření mají sloužit jako prevence rozštěpenosti jak po stránce ekonomické, tak sociální a kulturní.

Integrační politika ČR je zaměřena na občany třetích zemí s legálním pobytovým statutem a také na majoritní společnost (Integrační politika, © 2020).

Problematika integrace cizinců v ČR je v gesci MV ČR v úzké spolupráci s ostatními dotčenými ministerstvy, místními samosprávnými celky a úřady.

Hlavním nástrojem k dosažení zmíněných cílů je strategický dokument integrační politiky v ČR - Koncepce, resp. Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu. Tento dokument je určen pro cizince pocházející ze zemí mimo EU, kteří mají na území ČR jeden z legálních pobytových statusů. Koncepce vznikla a byla vládou ČR přijata v roce 2000 a k poslední aktualizaci došlo v roce 2015. Každoročně je aktualizován Postup při realizaci aktualizované Koncepce. Dalším prostředkem jsou integrační centra pro cizince (dále jen IC), aktivita ČR při výměně informací a zkušeností v oblasti integrace v rámci EU, zvýšení informovanosti veřejnosti o aspektech migrace, vyšší nároky na cizince na znalost českého jazyka. Na základě Koncepce bylo jako jeden z prvních kroků realizováno založení Center na podporu integrace cizinců, které v současnosti fungují ve všech krajích.

Pro držitele mezinárodní ochrany funguje od roku 1994 Státní integrační program, za jehož funkci je zodpovědná Správa uprchlických zařízení spadající pod Ministerstvo vnitra ČR (Česko ví jak..., © 2020).

Rákoczyová a Trbola (2008) podrobně ve své knize rozebírají teorii integrace, jež rozpracoval H. Esser. Tato teorie rozčleňuje integraci do čtyř vzájemně se propojujících dimenzí. První je tzv. strukturální dimenze, kdy dochází k přístupu migranta k institucím hostitelské země na trhu práce a služeb, v oblasti vzdělávání, bydlení a dalších klíčových institucí. Druhou je kulturní dimenze, kdy migrant získává základní a důležité znalosti a kompetence přijímací společnosti, znalost jazyka, nebo celkové povědomí o životě a životním stylu v cílové zemi. Třetí dimenzí integrace je tzv. interaktivní dimenze, kde se migranti začleňují do primárních vztahů a sociálních vazeb v hostitelské společnosti. Poslední dimenzí je identifikační dimenze, která obsahuje psychologický rozměr integrace a subjektivní vnímání příslušnosti k přijímací společnosti.

Nezvládnutá nebo nedostatečná integrace představuje výrazné bezpečnostní riziko. Následkem může být vytváření uzavřených komunit cizinců a vznik konfliktů mezi cizinci a majoritní společností. Taktéž vede ke společenské izolaci a frustraci cizince, jež mohou v důsledku vést ke vzniku rozporů a nerespektování pravidel hostitelské společnosti. V neposlední řadě může přinést nárůst xenofobie, intolerance a extremismu. Neúspěšná integrace ohrožuje soudružnost, klidné soužití a bezpečnost ve společnosti (Vyhláška č. 520/2020 Sb., o provádění adaptačně - integračních kurzů, 2020).

1.2.4 Koncepce integrace cizinců v ČR

Stěžejním dokumentem praktické části diplomové práce je Koncepce. Tento dokument je členěn do třech kapitol, které se dále dělí na jednotlivé části.

První kapitola se nazývá „Analýza aktuální situace v oblasti integrace cizinců“, v níž je uveden popis struktury populace cizinců na území ČR a obsahuje analýzu výsledků integrační politiky a rozbor problematiky v oblasti integrace. Je cílena na občany třetích zemí, kteří pobývají na území ČR legálně, a je zaměřena na dobu od roku 2015.

Druhou kapitolou je „Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu“, která definuje postup ČR v oblasti integrace cizinců. Cílem je podpořit

bezproblémové soužití s cizinci, zabránit vzniku negativních sociálních jevů a, v neposlední řadě, zajistit bezpečnost všech obyvatel ČR.

Třetí kapitola, „Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016“, obsahuje cíle a úkoly integrační politiky, ale také metody a nástroje k úspěšné realizaci integrační politiky ČR. Jak již bylo zmíněno výše, Postup při realizaci aktualizované Koncepce je každoročně aktualizována.

Koncepce definuje pět úspěšných předpokladů, které vedou k úspěšné integraci cizince v ČR. Jedná se o, alespoň do určité míry, překonání jazykové bariéry, resp. získání znalostí českého jazyka. Dále o ekonomickou autarkii, kdy cizinec nemá představovat ekonomickou zátěž pro ČR. Dalším bodem je orientace ve společnosti, resp. chápat způsob života v ČR a znát demokratické i právní principy státu a v neposlední řadě dostatečný styk s majoritní společností, jež je taktéž nedílnou součástí úspěšné integrace.

1) Znalost českého jazyka

Znalost českého jazyka je pro úspěšný průběh integrace klíčová. Cizinec musí být schopen konverzovat a rozumět sdělovaným informacím. Tato dovednost úzce souvisí i s úspěchem v dalších oblastech, např. sociálním rozvoji nebo uplatněním na trhu práce. Pro cizince jsou k dispozici kurzy českého jazyka v různých stupních pokročilosti a také kurzy pro přípravu na zkoušku nutnou k získání trvalého pobytu či občanství. V roce 2021 byla schválena novela nařízení vlády o prokazování znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu, která podmínila, s účinností od 1. září 2021, získání trvalého pobytu zkouškou z češtiny na úrovni A2 (dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky). Zkoušku této vyšší úrovně budou skládat všichni, kdo podají na MV ČR žádost o trvalý pobyt 1. září 2021 a později. Kurzy jsou nabízeny ve všech krajích prostřednictvím regionálních Center na podporu integrace cizinců v rámci projektů nevládních neziskových organizací a jiných subjektů (např. škol, úřadů práce, obcí).

U potomků cizinců hraje roli znalost češtiny především v oblasti vzdělávání. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vytvořilo program na podporu integrace dětí - cizinců a žáků - cizinců v předškolním a základním vzdělávání. Tento systém má zajistit lepší a kvalitnější jazykovou přípravu cílenou na individuální potřeby dětí a žáků

z rodin cizinců. Zároveň je kladen důraz i na zvyšování odbornosti pedagogů pro děti s jiným mateřským jazykem. Výuka je doplňována kurzy češtiny pro děti cizinců nebo doučováním. Pro děti je bezproblémová docházka velmi významná a závisí také na informovanosti všech zúčastněných, především ředitelů škol, pedagogů, ale rovněž rodičů, kterým je potřeba poskytnout informace o systému školství v ČR, předškolním vzdělávání, povinné školní docházce i mimoškolních aktivitách. Spolupráce rodin se školou je velmi významná.

2) Ekonomická a sociální soběstačnost

Podpora ekonomické soběstačnosti cizinců je další významnou oblastí integrace. Integrovaná opatření zahrnují zejména usnadnění přístupu cizince na trh práce a podporu schopnosti na něm setrvat. Taktéž je důležité posílení ochrany cizince před diskriminací a pracovního vykořisťování. Cílem je schopnost cizince samostatně se uživit bez nutnosti pomoci státu. Je tedy nezbytné, aby byl cizinec dostatečně informován o svých právech, povinnostech a podmínkách života v ČR. Také je nutné zajistit dostupnost aktuálních a srozumitelných informací z oblasti zaměstnanosti, nezaměstnanosti, sociálního zabezpečení, dávek státní sociální podpory atd. Větší efektivnosti v oblasti zaměstnávání cizinců lze dosáhnout i vyšší informovaností zaměstnavatelů o podmínkách zaměstnávání cizinců a o druzích pobytových titulů.

3) Sociokulturní orientace ve společnosti

Jednou z priorit integračních opatření je i dobrá znalost sociokulturního prostředí. Ta velmi usnadní život cizince v hostitelské zemi. Regionální Integrovaná centra a nestátní neziskové organizace poskytují cizincům služby pro zlepšení sociokulturní orientace ve společnosti zejména prostřednictvím seznamování s českými reáliemi, pobytovými tituly a možnostmi jejich získání, pracovními možnostmi a taktéž poskytují informace o zařízeních a institucích, které jim v případě potřeby mohou poskytnout pomoc či poradenství.

Fáze podpory orientace ve společnosti

- a) předodjezdové informace - jedná se o předávání základních informací o životě v ČR a nutnosti dodržování zákonných norem ČR, resp. sankcích za jejich porušování

- b) adaptačně - integrační kurzy - od roku 2021 je uzákoněna povinnost účasti na těchto kurzech u všech nově příchozích cizinců; kurzy se konají v Centrech na podporu integrace cizinců, jsou tlumočeny do jazyků srozumitelných pro cizince a jsou zde poskytovány především informace o právech a povinnostech cizinců, životě, zvyklostech a hodnotách v ČR a EU, seznámení s právním řádem a politickým uspořádáním ČR, systémem institucí a úřadů, s historií, kulturou, zvyklostmi a základními hodnotami ČR a taktéž o organizacích zaměřených na pomoc v oblasti integrace cizinců
- c) kurzy pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem - sociokulturní kurzy probíhající v českém jazyce, poskytují informace z různých oblastí života

4) Vztahy mezi komunitami

Bezproblémové soužití mezi majoritní společností a cizinci je v zájmu nejen migrantů ale i české společnosti. Je proto nutné podporovat vzájemnou komunikaci a tím rozvíjet mezikulturní toleranci a předcházet xenofobii a rasismu. Nezbytné je taktéž, aby majorita motivovala cizince k zapojení do české společnosti a veřejného života a aktivního podílení na realizaci integračních aktivit.

Vztahy mezi majoritou a minoritou je žádoucí pravidelně zkoumat, vyhodnocovat a dostupnými způsoby zkvalitňovat.

- 5) Princip postupného nabývání práv cizinců v návaznosti na postupné získávání vyšších pobytových statusů na území ČR

Postupné nabývání práv slouží jako motivace cizince k důsledné integraci do společnosti. Trvalý pobyt znamená pro cizince získání veškerých sociálních práv a přístupu do veřejného zdravotního pojištění. Získání českého občanství není podmíněno ztrátou občanství původního, cizinec si může ponechat obě. České občanství cizinci přináší veškerá politická práva, ale i povinnosti občana ČR (Koncepce, © 2016).

1.2.5 Instituce a organizace pro oblast migrace a integrace cizinců

V ČR i EU existuje mnoho státních i nestátních organizací zabývajících se migrací a integrací cizinců. Mezi nejvýznamnější státní organizace v ČR patří Správa uprchlických zařízení MV ČR. Dále Odbor azylové a migrační politiky, jež je taktéž útvarem MV ČR a má působnost v oblasti mezinárodní ochrany, uprchlictví, vstupu a

pobytu cizinců, koncepce integrace cizinců, státního integračního programu, schengenské spolupráce a je řídicím útvarem pro Správu uprchlických zařízení (Odbor azylové a migrační politiky, © 2022). Důležitou složkou Policie ČR je služba cizinecké policie, jež působí v oblasti odhalování nelegální migrace, páčání trestné činnosti v souvislosti s překračování státních hranic a s přeshraniční trestnou činností (PČR-Služba cizinecké policie, © 2022).

Z nevládních organizací významně na území ČR působí Sdružení pro integraci a migraci, které poskytuje bezplatné právní, sociální a psychosociální poradenství legálním i nelegálním migrantům. (Sdružení pro integraci a migraci, © 2021). Další neziskovou organizací, jež se zabývá pomocí uprchlíkům a dalším cizincům, je Sdružení občanů zabývajících se emigranty. Dále je to Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, Poradna pro integraci, Organizace pro pomoc uprchlíkům a mnoho dalších (Institute a ..., © 2020).

1.3 Kabylové

„Jsem z bojovného národa. Mohou mě zabít, ale nikdy mě neumlčí. Raději zemřu pro své názory než únavou nebo stářím.“ (Matoub Lounes, kabylský umělec, zpěvák, zavražděn r. 1998 GIA - „Groupe Islamique Armé“)

Kabylové jsou jedním z berberských národů. Berbeři, berbersky *imazighen* (znamenající „svobodní lidé“), jsou původní obyvatelé severní Afriky. V současné době obývají především oblasti Maroka, Alžírsko, Tunisko a Lybie, kde jsou stále početně významnou populací. V menším počtu také žijí v Mali, Nigéru, Mauritánii, Kanárských ostrovech a Burkina Faso.

Kabylové obývají horské a přímořské oblasti severovýchodního Alžírsko. V Alžírsku se vyskytují i jiné berberské národy, např. Tuaregové v oblasti alžírské Sahary, Mozabité atd. (Ilahiane, 2017). Kabýlie zahrnuje pohoří Djurdjura, Bibans a Babors a také pobřeží těchto oblastí. Rozloha Kabýlie je 25 257 km² a populace Kabyľů v Alžírsku se pohybuje okolo 6 miliónů obyvatel. Kabylové hovoří vlastním jazykem, *tamazigh* - kabyľština (Carte Kabylie, © 2017). Kabylové jsou většinou muslimové, avšak jejich vztah k náboženství není příliš dominantní. I přesto, že se někteří Kabylové hlásí k islámu, tak ho většinou nepraktikují a považují se za tzv. „moderní muslimy“. Mladší generace Kabyľů jsou spíše bez vyznání. Není to však dogma a mezi Kabyly jsou i silně

věřící muslimové. Originální víra Kabyľů je spjata s uctíváním přírody, lokálních božstev a praktikováním nejrůznějších pohanských rituálů. Islám začali Kabyľové postupně přijímat od 7 stol. n. l. po vpádech Arabů. (Hyánková, © 2018).

Kabyľové jsou považováni za první obyvatele Alžírska. První stopy berberské civilizace se datují do 3. století př. n. l. Je to tedy civilizace starší než 2000 let, jež přečkala římskou nadvládu, christianizaci, arabské dobytí a islamizaci, ovládnutí Osmanskou říší. V roce 1830 se Alžírsko stalo francouzskou kolonií. Kabýlie jako taková, ztratila suverenitu 24. června 1857 a je od této doby považována za kulturní region Alžírska. K tomuto datu byla Kabýlie připojena k francouzskému Alžírsku a poté k Alžírsku (Il était une fois..., © 2019). Během Alžírské války za nezávislost v letech 1954 - 1962 byli kabyľští bojovníci silně angažováni, avšak následná politika svobodného Alžírska spojená s arabizací a preferováním arabské populace, způsobila frustraci Kabyľů a pocit nepřislušnosti k zemi, kterou pomohli osvobodit. Reakcí na tuto politickou represi byl silný odpor a zvětšování prokabyľských aktivit. Požadavky Kabyľů byly oficiální uznání berberské identity a jazyka. Situace vygradovala v roce 1980 k událostem zvaným „Berberské jaro“ (dle Pražského jara). Došlo k mnoha krvavým demonstracím a střetům s policií. V roce 1989 bylo povoleno v Kabýlii založit katedru berberských studií na dvou univerzitách. Kabyľština se mohla vyučovat na základních školách až od roku 1995 (Kinzi, 2012). Snahy Alžírska o potlačení kabyľské kultury ovšem pokračovaly a trvají dodnes. Jedny z nejkrvavějších událostí proběhly v roce 2001, kdy nepokoje trvaly bezmála 2 měsíce a vyžádaly si několik desítek obětí na straně Kabyľů (Hyánková, 2018).

V regionu se všichni považují za oběť centrální moci Alžíru a víceméně podporují občanské hnutí, které se snaží mobilizovat obyvatelstvo a především svou mládež, sužovanou násilnou arabizací, k boji za kulturní nezávislost.

Od roku 2021 opět není výuka kabyľštiny součástí školních osnov. Tento jazyk je tedy v současnosti předáván mezi Kabyly pouze ústně (Carte Kabylie, © 2017). Dalšími jazyky používanými v Alžírsku jsou francouzština, arabština, resp. alžířština. Arabština je Kabyly silně odmítána, nicméně je součástí povinné školní výuky a úředním jazykem nejvíce používaným v Alžírsku. Kabyľové tedy arabsky rozumí a domluví se, ale používají ji jen mimo kabyľský region. Oproti tomu mají pozitivní vztah k francouzštině. Válka za nezávislost, kterou vedli Kabyľové, nevnímají jako kulturní

válku proti Francii, ale politickou válkou proti kolonizaci. To je důvod, proč nikdy neváhali používat francouzštinu a používají ji dodnes (Il était une fois..., © 2019)

Komplikované soužití kabylské a arabské populace v Alžírsku zmiňuje ve své práci i Hyánková (2018). Rozdílnost těchto národů spatřuje především v tom, že Arabové vidí svou budoucnost v náboženství a Kabylové ve svobodě a demokracii. I to je jeden z důvodů, proč Kabylové často emigrují. Jako nejzásadnější podnět k emigraci Hyánková uvádí nedostatek svobody, absence vize lepší budoucnosti, nejistota. Zmiňuje i časté sebevraždy mladých Kabylů. Hovoří o silné tradici emigrace v Kabýlii, kdy nejčastější cílovou destinací je Francie. Za nejlukrativnější je mezi Kabyly považována Kanada a Velká Británie, ale vízová politika těchto zemí jim většinou emigraci neumožňuje. Kabylové především touží opustit Alžírsko a začít život někde jinde. Není to tedy ČR, která je přitahuje, ale touha žít kdekoli jinde, nejlépe v Evropě.

2 CÍL PRÁCE, VÝZKUMNÁ OTÁZKA

2.1 Cíl práce

Tento výzkum je zaměřen na oblast integrace Kabylů do české společnosti, jež silně ovlivňuje bezpečnost migrace. Cílem tohoto výzkumného šetření bylo zmapovat míru a limity integrace kabylské komunity v ČR a především identifikovat případná rizika kabylské integrace do české společnosti. Kabylská komunita a její integrace v ČR není sledována jako samostatný jev, jelikož je slučována s alžírskou, resp. arabskou komunitou. Vycházím z práce Hyánkové (2008), která popisuje rozdílnost těchto etnických skupin a zkoumá, z antropologického a sociokulturního hlediska, Kabylly jako jedinečný národ. Výzkum má sloužit pro studijní účely a obeznámení s touto, v ČR, nepříliš známou komunitou a jako podklad, či podnět, k dalšímu zkoumání.

2.2 Výzkumná otázka

Na základě stanoveného cíle práce byla definována výzkumná otázka „*V jakých oblastech začleňování Kabylů do české společnosti může docházet k bezpečnostním rizikům?*“

3 OPERACIONALIZACE

Následující pojmy jsou vysvětleny v teoretické části práci, pro lepší přehlednost je budu zde souhrnně definovat znova.

Cizinec - fyzická osoba, která není občanem ČR, včetně občanů EU

Groupe Islamique Armé - ozbrojená islámská skupina, která byla jednou ze dvou hlavních islamistických skupin v Alžírsku

Imigrant - cizinec, přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru;

Integrace - oboustranný, komplexní a dynamický proces, nezbytný při imigraci, do něhož vstupují cizinci na straně jedné a majoritní společnost na straně druhé

Kabylové - berberoidní národ žijící v regionu na severovýchodě Alžírsku, který se nazývá Kabýlii;

Legální migrace - proces řízeného, státem kontrolovaného přistěhovalectví, jež je regulováno prostřednictvím vízové praxe a pobytových oprávnění;

Mezinárodní ochrana - ochrana poskytnutá v ČR cizinci formou azylu nebo doplňkové ochrany;

Migrace- mechanický pohyb obyvatelstva z jedné oblasti do jiné, tedy jak v rámci státu, tak i přesun přeshraniční;

Migrant- člověka, který překročí mezinárodně uznávané hranice a v jiné zemi zůstává déle než jeden rok;

Tamazigh- berberské označení mateřského jazyka Kabylů;

4 METODIKA

4.1 Příprava výzkumu

V návaznosti na klíčový integrační dokument Koncepce, která definuje pět hlavních oblastí integrace, byly vymezeny tyto zkoumané okruhy:

- 1) Znalost češtiny
- 2) Ekonomická a sociální soběstačnost
- 3) Sociokulturní orientace
- 4) Vztah mezi komunitami
- 5) Získávání vyšších pobytových titulů

Na základě těchto okruhů bylo stanoveno několik otázek, které byly doplňovány či pozměňovány dle průběhu rozhovorů.

4.2 Metoda výzkumu a analýzy dat

Pro dosažení stanoveného cíle bylo zvoleno kvalitativní výzkumné šetření. Hlavní metodou byl částečně standardizovaný rozhovor.

Kvalitativní výzkumná metoda je založena na detailních informacích o zkoumaném jevu s cílem získat komplexní data o tomto jevu. Hlubkový polostrukturovaný rozhovor umožňuje získat ucelené a detailní data o zkoumaném jevu.

Dále jsem využila metody zúčastněného pozorování, kdy není předem určeno, co vše bude výzkumník pozorovat. Hendl a Remr (2017) uvádí, že důležitou roli hraje pozorování dění v terénu. Možnost využití této metody mi dal dlouhodobý zájem o Kabyly a pozitivní vztah s jejich komunitou v ČR.

Populace kabylských migrantů v České republice není příliš rozsáhlá a jejich přesný počet není znám. Na základě informací od příslušníků kabylské komunity se pohybuje okolo 300-400 migrantů. Statistiky uvádějí jen celkový počet alžírských migrantů v ČR. Za rok 2021 bohužel není v čase dokončování práce statistika přístupná, ale pro představu použiji data z roku 2020. Celkový počet legálně usazených migrantů z Alžírsko byl v ČR k 31. 12. 2020 dle údajů z ČSÚ - 777 migrantů s pobytem nad 12

měsíců, z toho 624 osob s trvalým pobytem (Data - cizinci). Vzhledem k jejich limitovanému počtu a potřebě hlubšího náhledu do jejich životů v ČR, byla zvolena právě kvalitativní výzkumná metoda.

4.3 Otázky rozhovoru

Otázky byly voleny tak, aby co nejvíce korespondovaly se zkoumanou oblastí. Jejich volba byla důkladně promyšlena tak, aby, prostřednictvím odpovědí na ně, bylo dosaženo stanoveného cíle.

V rámci jednotlivých zkoumaných oblastí byly stanoveny následující otázky:

1) Znalost češtiny

- Absolvoval jste někdy jazykové kurzy českého jazyka?
- Máte ambice zlepšit si znalosti českého jazyka?

2) Ekonomická soběstačnost

- Bylo těžké najít první legální zaměstnání v ČR?
- Je vaše zaměstnání stabilní?
- Je váš příjem dostatečný, resp. pokrývá náklady?
- Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní bydlení (hypotéku)?
- Jste po ekonomické stránce spokojený?

3) Sociokulturní orientace

- Vyznáváte nějaké náboženství?
- Je pro vás složité se hlásit v ČR ke své víře a praktikovat ji?
- Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události?
- Slavíte české svátky a držíte české tradice?
- Je něco, co je pro vás v ČR z kulturního hlediska těžké akceptovat?
- Využil jste někdy služeb Integrovaných center nebo jiných organizací na podporu migrantů?
- Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety po ČR?
- Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem?
- Orientujete se v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení?
- V čem vám život v ČR činí / činil největší potíže?

4) **Vztahy mezi komunitami**

- Máte přátele mezi Čechy?
- Stýkáte se pravidelně s českou komunitou?
- Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?
- Stýkáte se s kabylskou komunitou v ČR?

5) **Získávání vyšších pobytových titulů**

- Máte ambice získat vyšší pobytový status/ občanství?
- Jaké jsou vaše plány do budoucnosti, resp. plánujete nadále zůstat v ČR?

Spektrum připravených otázek bylo doplňováno dalšími dotazy dle situace, ochoty a možností respondenta.

Hendl (2005) uvádí, že výzkumník může v průběhu kvalitativního výzkumu, resp. sběru a analýzy dat, otázky upravovat nebo doplňovat. Výzkumník vyhledává jakékoli informace týkající se zkoumaného jevu a přispívají k zodpovězení definovaných výzkumných otázek. Kvalitativní výzkum probíhá přímo v terénu a proces sběru dat je poměrně časově náročný.

4.4 Výzkumný vzorek

Výzkum kabylských migrantů probíhal v období února a března 2022 v Praze, Benešově a Veselí nad Lužnicí. Rozhovory probíhaly vždy na místech, které si zvolili sami respondenti. Do výzkumného vzorku bylo vybráno celkem 7 migrantů. Výběr respondentů byl účelový a byl učiněn tak, aby výzkumný vzorek co nejlépe reprezentoval zkoumanou komunitu. Nebylo ovšem možné se vyhnout určitému limitování výběru, především vlivem relativně malé možnosti výběru, neochotou či nedostupností některých respondentů. Několik předem vybraných a oslovených respondentů bohužel nebylo ochotno spolupracovat, především z důvodu velkého pracovního vytížení. Podařilo se ale pro výzkum získat jiné vyhovující respondenty odpovídající stanoveným kritériím. Kritéria výběru byla následující:

- Muž či žena starší 18ti let
- Rodná oblast- Kabýlie
- V současné době legálně pobývajících na území ČR

Z hlediska pohlaví je výběr odpovídající gendrovému složení alžírských migrantů, kdy z celkového počtu 777 alžírských migrantů v ČR je 141 žen. Jak je již zmíněno, přesný počet jak kabylských žen, tak mužů, není v ČR statisticky měřen. Při shánění respondentů pro tento výzkum jsem narazila jen na několik kabylských žen, stejně tak ostatní kabylistí migranti potvrzují výrazně nižší počet kabylských žen v ČR oproti mužům.

Výzkum byl anonymní a jednotliví migranti jsou ve výzkumu označováni jako Respondent 1 – Respondent 7, příp. R1- R7.

Pro přiblížení osobnosti, situace a historie jednotlivých respondentů jsem, pro lepší přehlednost, vytvořila stručnou osobní identifikaci:

Respondent 1

Pohlaví: muž

Věk: 36 let

Pobytový titul: trvalý pobyt

Vzdělání: vysokoškolské bakalářské

Poslední zaměstnání v Alžírsku: manažer restaurace

Současné zaměstnání v ČR: zaměstnanec firmy na výrobu papírových obalů, podnikatel v oblasti údržby vozidel

Doba pobytu v ČR: 5 let

Vstup na území ČR: ilegálně (z Francie, kde pobýval legálně na základě víza)

Rodinné poměry: ženatý, česká manželka, 1 dítě

Bydliště v ČR: Veselí nad Lužnicí

Respondent 2

Pohlaví: muž

Věk: 36 let

Pobytoý titul: trvalý pobyt

Vzdělání: vysokoškolské bakalářské

Poslední zaměstnání v Alžírsku: student

Současné zaměstnání v ČR: číšník v restauraci kabylského majitele

Doba legálního pobytu v ČR: 8 let

Vstup na území ČR: ilegálně po předchozím pobytu na Ukrajině

Rodinné poměry: česká manželka, 1 dítě

Bydliště v ČR: Praha

Respondent 3

Pohlaví: muž

Věk: 44 let

Pobytový titul: trvalý pobyt

Vzdělání: středoškolské

Poslední zaměstnání v Alžírsku: prodavač v trafice

Současné zaměstnání v ČR: šéfkuchař

Doba legálního pobytu v ČR: 19 let

Vstup na území ČR: legálně na základě víza

Rodinné poměry: kabylská manželka, 2 děti (předchozí manželství s Českou, na jehož základě získal trvalý pobyt)

Bydliště v ČR: Benešov

Respondent 4

Pohlaví: muž

Věk: 29 let

Pobytový titul: v průběhu správního řízení; podána žádost o azyl

Vzdělání: středoškolské

Poslední zaměstnání v Alžírsku: zedník

Současné zaměstnání v ČR: ilegální zaměstnání- pomocný kuchař v restauraci kabylského majitele

Doba pobytu v ČR: 2 roky

Vstup na území ČR: ilegálně (přes Turecko)

Rodinné poměry: svobodný

Bydliště v ČR: Nymburk

Respondent 5

Pohlaví: muž

Věk: 57 let

Pobytový titul: občanství

Vzdělání: vysokoškolské

Poslední zaměstnání v Alžírsku: student

Současné zaměstnání v ČR: podnikatel, majitel obchodu s orientálním zbožím

Doba pobytu v ČR: 28 let
Vstup na území ČR: legálně na základě víza
Rodinné poměry: ženatý, česká mnaželka, 1 dítě
Bydliště v ČR: Praha

Respondent 6

Pohlaví: muž
Věk: 50 let
Pobytový titul: trvalý pobyt
Vzdělání: středoškolské
Poslední zaměstnání v Alžírsku: úředník
Současné zaměstnání v ČR: provozní v restauraci bulharského majitele
Doba pobytu v ČR: 23 let
Vstup na území ČR: legálně na základě víza
Rodinné poměry: ženatý, česká manželka, 1 dítě
Bydliště v ČR: Praha

Respondent 7

Pohlaví: žena
Věk: 36 let
Pobytový titul: dlouhodobý pobyt
Vzdělání: středoškolské
Poslední zaměstnání v Alžírsku: prodavačka
Současné zaměstnání v ČR: nezaměstnaná
Doba pobytu v ČR: 1 rok
Vstup na území ČR: legálně, sňatek s Kabylem, který má české občanství
Rodinné poměry: vdaná, 1 dítě
Bydliště v ČR: Praha

4.5 Sběr dat a rizika zkreslení

Rozhovory s jednotlivými respondenty byly zaznamenávány na diktafon nebo písemnou formou, vždy dle požadavků respondenta. Komunikace probíhala v českém jazyce, avšak ve 2 případech nebylo možné češtinu použít z důvodu nedostatečné jazykové znalosti respondentů. Rozhovory proto probíhaly částečně v anglickém a francouzském jazyce a za přítomnosti jednoho z kabylských migrantů s dostatečnou jazykovou úrovní

českého jazyka, který byl nápomocen s interpretací dotazů a s porozuměním odpovědí. Rozhovory byly následně důkladně přepsány, čímž vznikl základní materiál ke zpracování.

Před přípravou výzkumu jsem se zabývala rizikem možného zkreslení dat a faktory, které by ho mohly způsobit. Zároveň jsem zvažovala i metody, jak zkreslení eliminovat na nejmenší možnou míru. Vzhledem k tomu, že rozhovory probíhaly s migranty s různou úrovní češtiny, bylo nutné se přizpůsobit a otázky respondentovi případně důkladněji vysvětlit. Ve dvou případech, kdy rozhovory neprobíhaly v českém jazyce a některé byly vysvětlovány jiným rodilým mluvčím, bylo nutné i jemu vysvětlit nutnost správnosti položení otázek a ujistění se, že jim respondent rozumí.

K eliminaci zkreslení je nutné, aby tazatel přesně věděl, jaký je smysl otázek a dokázal se vhodně doptávat a motivovat respondenta k rozvinutí odpovědí. Celkový přístup tazatele k výzkumu je velmi důležitý a odráží se v celkovém výsledku práce. Pokud je tazatel zkušený a má zájem o výzkum, projevuje úctu k respondentovi a je vděčný za sdílení jeho odpovědí, může určitým způsobem podnítit motivaci respondenta kvalitně odpovídat. V některých případech ale bohužel respondent odpověděl stroze či jednoslovně a neměl zájem odpověď rozvinout a aktivněji se podílet na rozhovoru. Vzhledem k tomu, že jsem vzhledem k jazykové bariéře předpokládala kratší formy odpovědí, jsou otázky položeny tak, aby i krátká odpověď byla pro výzkum přínosná a směrodatná.

Další zkreslení dat, které může tazatel způsobit je jeho postoj k danému tématu a vlastní názory na zkoumanou problematiku. Tazatel může průběh rozhovoru negativně ovlivnit i neverbálním projevem např. nesouhlasu nebo nepochopení. Dle Hendla a Remra (2017) je přínosné být dobrým posluchačem a přátelským tazatelem. Výhodu mají tazatelé, kteří mají schopnost vidět danou situaci očima respondenta. Při prvním kontaktu je vhodné se představit a navodit příjemnou atmosféru. Až poté představit svůj výzkum a projevit zájem o zkoumanou oblast.

Zkreslení způsobené respondentem je více méně nevyhnutelné, ale do jisté míry žádoucí. Tazatel pokládá respondentovi osobní otázky, které se týkají jeho život a prosperity v hostitelské společnosti, což u některých vyvolává snahu „dělat se lepším“. I to se samozřejmě musí zohlednit při interpretaci výsledků. Za svou výhodu v této oblasti považují znalost prostředí kabybských migrantů a respekt k jejich původu a

kultuře. Ochota spolupracovat a pomoci mi s výzkumem byla během rozhovorů velmi patrná. Přátelské vztahy, které s kabylskou komunitou udržuji a částečná znalost jejich osobních situací, také napomohli k eliminaci snahy respondentů něco zatajovat nebo některé skutečnosti vylepšovat. Můj zájem o kabylskou komunitu a kulturu, vyvolává sympatie a to, že se zajímám o jejich životy, začátky a prosperitu v ČR vyvolává respekt a důvěru. Rozhovory s Kabyly jsou díky této mé pozici velmi otevřené, kdy nebyl problém mluvit o nejrůznějších tématech, aniž bych kohokoli hodnotila či soudila. Byla jsem při rozhovorech tedy v pozici někoho, kdo se bezelstně ptá a snaží se pochopit to, co je pro něho nové, ale zároveň má dostatečnou znalost o Kabylech nejen v prostředí ČR, ale i z jejich domovské Kabýlie, kterou každoročně navštěvuji.

Před samotným začátkem rozhovoru je žádoucí respondentovi vysvětlit, za jakým účelem práci píše a k čemu bude využita. Zároveň je ujistit o naprosté anonymitě a vyhnou se tak případným obavám mluvit zcela otevřeně a upřímně.

Za svou nevýhodu považuji neznalost mateřského jazyka Kabyľů, *tamazigh*. Nicméně díky tomu, že znám několik kabylských slov a frází, tak i s těmito velmi omezenými znalostmi vzbuzuji u Kabyľů sympatie.

Výše uvedené důvody zvyšují validitu výzkumu, jež je nezbytnou součástí každého výzkumu. Některé kroky nebo dílčí závěry, které v práci provádím, se netýkají přímo hlavního cíle práce, ale jak uvádí Trochim et al (2014), jsou pomyslnými cihlami, které tvoří základ hlavních závěrů.

4.6 Analýza dat

Zpracování rozhovorů probíhalo pomocí metody otevřeného kódování. Kódování bylo prováděno na základě zkoumaných oblastí dle dokumentu Koncepce. Text byl rozčleněn do jednotlivých zkoumaných oblastí podle příslušnosti ke stanoveným kódům, což umožnilo další práci s textem.

Znalost českého jazyka byla hodnocena prostřednictvím Společného evropského referenčního rámce pro jazyky na základě sebehodnocení dle stupnice souboru DIALANG. Hodnocení probíhalo ve třech oblastech, a to čtení, psaní a poslech.

4.7 Kódování a přepis rozhovorů

Tabulka č. 1 – Znalost českého jazyka

Znalost češtiny	
Otázky a odpovědi	Kódy
<p>R1</p> <p>T: Absolvoval jste někdy kurzy českého jazyka?</p> <p>R: <i>Chodil jsem na češtinu do Francouzského institutu, když jsem žil v Praze. Od té doby, co žiju v jižních Čechách, tak ne.</i></p> <p>T: Máte ambice zlepšit si úroveň češtiny?</p> <p>R: <i>Ano, chci. Ale nejde to.</i></p> <p>T: Proč to nejde?</p> <p>R: <i>Nemám čas, pořád pracuji...</i></p>	<p>1. navštěvoval kurz češtiny</p> <p>2. chce zlepšit úroveň češtiny</p> <p>3. nedostatek času</p>
<p>R 2</p> <p>T: Absolvoval jste někdy kurzy českého jazyka?</p> <p>R: <i>Česky jsem se učil v jazykovce. Ale jen rok.</i></p> <p>T: Máte ambice zlepšit si úroveň češtiny?</p> <p>R: <i>Teď moc ne. Na začátku, když jsem začal žít tady, tak ano. Teď chodím na němčinu.</i></p>	<p>1. navštěvoval kurz češtiny</p> <p>1a. navštěvuje kurz jiného jazyka</p> <p>4. nechce zlepšit úroveň češtiny</p>
<p>R 3</p> <p>T: Absolvoval jste někdy kurzy českého jazyka?</p> <p>R: <i>Ne, učil jsem se jen přirozenou komunikací.</i></p> <p>T: Máte ambice zlepšit si úroveň češtiny?</p> <p>R: <i>Rozumí a domluví se bez problémů, tak ne.</i></p>	<p>5. nenavštěvoval kurz češtiny</p> <p>4. nechce zlepšit úroveň češtiny</p> <p>4a. nemá potřebu, rozumí</p>
<p>R 4</p> <p>T: Absolvoval jste někdy kurzy českého jazyka?</p> <p>R: <i>Zatím ne.</i></p> <p>T: Máte ambice zlepšit si úroveň češtiny?</p>	<p>5. nenavštěvoval kurz češtiny</p> <p>2. chce zlepšit úroveň češtiny</p>

<i>R: Mám motivaci, ale nemám čas...</i>	3. nedostatek času
R 5 T: Absolvoval jste někdy kurzy českého jazyk? <i>R: Učil jsem se v pochodu.</i> T: Máte ambice ještě si zlepšit úroveň češtiny? <i>R: Ted' už není potřeba.</i>	5. nenavštěvoval kurz češtiny 4. nechce zlepšit úroveň češtiny 4a. nemá potřebu, rozumí
R 6 T: Absolvoval jste někdy kurzy českého jazyk? <i>R: Ano, navštěvoval jsem několik kurzů.</i> T: Máte ambice zlepšit si úroveň češtiny? <i>R: Myslím, že se díky komunikaci se zlepšuji každý den.</i>	1. navštěvoval kurz češtiny 4. nechce zlepšit úroveň češtiny 4a. nemá potřebu, rozumí
R 7 T: Absolvoval jste někdy kurzy českého jazyk? <i>R: Ne.</i> T: Máte ambice zlepšit si úroveň češtiny? <i>R: Ano, určitě chci.</i>	5. nenavštěvoval kurz češtiny 2. chce zlepšit úroveň češtiny

Tabulka č. 2 – Ekonomická soběstačnost

Ekonomická soběstačnost	
Otázky a odpovědi	Kódy
R1 T: Bylo těžké najít v ČR první legální zaměstnání? <i>R: Ano, bylo. Měl jsem vízum na 3 měsíce a nikdo mě nechtěl zaměstnat. Sehnat ilegální zaměstnání bylo mnohem snazší.</i> T: Bylo to jen kvůli vízu nebo i nedostatečné češtině? <i>R: Ne, to nebylo. Bydlel jsem v Praze a tam to nevadilo.</i>	6. problém se sháněním legálního zaměstnání 7. práce v gastronomii a hotelnictví 8. sehnal práci přes

<p><i>Pohovory jsem dělal v angličtině, protože jsem česky neuměl. Když jsem získal přechodný pobyt, tak jsem si mohl dokonce vybírat, jakou práci vezmu a česky jsem pořád neuměl. Nevadilo to, umím dobře několik jazyků a to bylo důležité.</i></p> <p>T: O jaká zaměstnání se jednalo?</p> <p>R: <i>V hotelech nebo restauracích. Recepční nebo číšník.</i></p> <p>T: A jak jste první zaměstnání nakonec získal?</p> <p>R: <i>Přes jednoho Kabyly. Má restauraci a zaměstnal mě jako číšníka.</i></p> <p>T: Je nyní vaše zaměstnání stabilní?</p> <p>R: <i>Zaměstnání jsem hodně střídal, ani teď nejsem spokojený. Nedělám práci, která by mě bavila a kde bych mohl uplatnit to, co jsem se učil. Nedávno jsem začal také podnikat, uvidím, jak to bude.</i></p> <p>T: Je nyní váš příjem dostatečný, resp. pokrývá náklady?</p> <p>R: <i>Ano, užívám sebe i rodinu. Ale dobré to není. Platy všude v Evropě jsou mnohem větší.</i></p> <p>T: A jste po ekonomické stránce spokojený?</p> <p>R: <i>Nejsem. Jinde v Evropě bych za stejnou práci vydělal mnohem víc. Je to smutné...</i></p> <p>T: Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní bydlení (hypotéku)?</p> <p>R: <i>V nájmu.</i></p>	<p>přítele</p> <p>9. často střídá/al zaměstnání</p> <p>10. příjem pokrývá náklady</p> <p>11. cítí finanční nejistotu</p> <p>12. bydlí v nájmu</p> <p>13. výdělky ve Francii/Německu jsou lepší</p>
<p>Respondent 2</p> <p>T: Bylo těžké najít v ČR první legální zaměstnání?</p> <p>R: <i>Jo, to bylo. Pomohli mi přátelé a začal jsem pracovat v hotelu na recepci.</i></p> <p>T: Je nyní vaše zaměstnání stabilní?</p> <p>R: <i>Pracuji v kamarádově restauraci, ale není to práce, kterou bych chtěl dělat pořád. Ještě jsem nenašel práci, kde bych chtěl zůstat.</i></p>	<p>6. problém se sháněním legálního zaměstnání</p> <p>7. práce v gastronomii nebo hotelnictví</p> <p>8. sehnal práci přes přítele</p>

<p>T: Proč?</p> <p><i>R: Nejraději bych pracoval v Německu. Kvůli vyššímu výdělků. Proto se učím německy.</i></p> <p>T: Je nyní váš příjem dostatečný, resp. pokrývá náklady?</p> <p><i>R: Jo, to je. Uživím se, ale chtěl bych vydělávat víc.</i></p> <p>T: A jste po ekonomické stránce spokojený?</p> <p><i>R: Ne. Navíc je tady velká finanční nejistota. Dokud jsem mladý a zdravý, tak se to dá, ale kdybych onemocněl, bylo by to špatné. Tak v důchodu to bude špatné.</i></p> <p>T: Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní bydlení (hypotéku)?</p> <p><i>R: Nájem, ale přemýšlíme s manželkou o hypotéce a koupi domu mimo Prahu.</i></p>	<p>9. často střídá/al zaměstnání</p> <p>10. příjem pokrývá náklady</p> <p>11. cítí finanční nejistotu</p> <p>12. bydlí v nájmu</p> <p>13. výdělků ve Francii/Německu jsou lepší</p> <p>14. zaměstnavatel je Kabyl</p>
<p>Respondent 3</p> <p>T: Bylo těžké najít v ČR první legální zaměstnání?</p> <p><i>R: Bylo. Práci mi nakonec nabídl známý.</i></p> <p>T: Je nyní vaše zaměstnání stabilní?</p> <p><i>R: Pracuji jako kuchař už několik let u jednoho Kabyla v Praze. Před tím jsem také pracoval jako kuchař a v poslední restauraci jsem byl asi 5 let. To bylo u jednoho Itala.</i></p> <p>T: Je nyní váš příjem dostatečný, resp. pokrývá náklady?</p> <p><i>R: Ano, vystačíme si, ale uvítal bych více peněz, hlavně na dovolené a celkově na volnočasové aktivity. Manželka nepracuje, je doma s dítětem. Navíc je Kabylka a česky skoro neumí, takže práci bude hledat těžko. Jedině také přes kamarády.</i></p> <p>T: A jste po ekonomické stránce spokojený?</p> <p><i>R: Sociální systém tady není dobrý. Cítím velkou nejistotu. V porovnání s Francií je to špatné. I důchod.</i></p> <p>T: Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní bydlení (hypotéku)?</p>	<p>6. problém se sháněním legálního zaměstnání</p> <p>7. práce v gastronomii nebo hotelnictví</p> <p>8. sehnal práci přes přítele</p> <p>10. příjem pokrývá náklady</p> <p>11. cítí finanční nejistotu</p> <p>12. bydlí v nájmu</p> <p>13. výdělků ve Francii/Německu jsou lepší</p> <p>14. zaměstnavatel je Kabyl</p>

<p><i>R: V nájmu.</i></p>	
<p>Respondent 4</p> <p>T: Bylo těžké najít v ČR ilegální zaměstnání? Jak se vám to podařilo?</p> <p><i>R: Pracuji u kamarádova bratra. Bratr žije tady a zařídil mi to. Bylo to rychlé.</i></p> <p>T: Je nyní váš příjem dostatečný, resp. pokrývá náklady?</p> <p><i>R: Řekl bych, že normální.</i></p> <p>T: A jste po ekonomické stránce spokojený?</p> <p><i>R: Jsem sám, tak mi to stačí. Žiju tady lépe než v Alžírsku.</i></p> <p>T: Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní bydlení (hypotéku)?</p> <p><i>R: V nájmu. V malém bytě a sám.</i></p> <p>T: Je možné si legálně pronajmout byt ve vaší situaci?</p> <p><i>R: Nájemní smlouva je na kamaráda.</i></p>	<p>7. práce v gastronomii nebo hotelnictví</p> <p>10. příjem pokrývá náklady</p> <p>12. bydlí v nájmu</p> <p>14. zaměstnavatel je Kabyl</p> <p>15. neměl problém sehnat ilegální zaměstnání</p>
<p>Respondent 5</p> <p>T: Bylo těžké najít v ČR první legální zaměstnání?</p> <p><i>R: Ano, ano. Doučoval jsem.</i></p> <p>T: Co jste doučoval?</p> <p><i>R: Vystudoval jsem vysokou školu, takže cokoli, co jsem uměl. Statistiku, také arabštinu a francouzštinu.</i></p> <p>T: Je nyní vaše zaměstnání stabilní?</p> <p><i>R: Teď už je to dobré. Mám vlastní obchod, nemám problém. Ale začátky byly těžké, lidé nenakupovali. Od roku 2004 to začalo být lepší a od roku 2010 úplně jiný svět. Lidé začali nakupovat a hodně.</i></p> <p>T: Je nyní váš příjem dostatečný, resp. pokrývá náklady?</p> <p><i>R: Ano, nemám problém.</i></p> <p>T: A jste po ekonomické stránce spokojený?</p> <p><i>R: Ano, jsem. Mám se dobře.</i></p> <p>T: Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní</p>	<p>6. problém se sháněním legálního zaměstnání</p> <p>10. příjem pokrývá náklady</p> <p>16. finančně spokojený</p> <p>17. vlastní byt</p> <p>17a. koupil byt hotově</p>

<p>bydlení (hypotéku)?</p> <p><i>R: Já mám vlastní byt a manželce jsem také teď koupil vlastní byt.</i></p>	
<p>Respondent 6</p> <p>T: Bylo těžké najít v ČR první legální zaměstnání?</p> <p><i>R: Ano, neuměl jsem jazyk. Našel jsem práci ve francouzské restauraci, kde jsem byl 11 let. Nebylo tady moc migrantů od nás. A nechtěl jsem pracovat pro Araby.</i></p> <p>T: Je nyní vaše zaměstnání stabilní?</p> <p><i>R: Ano.</i></p> <p>T: Je nyní váš příjem dostatečný, resp. pokrývá náklady?</p> <p><i>R: Ano, bez problémů.</i></p> <p>T: A jste po ekonomické stránce spokojený?</p> <p><i>R: Ano.</i></p> <p>T: Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní bydlení (hypotéku)?</p> <p><i>R: Mám hypotéku na byt.</i></p>	<p>6. problém se sháněním legálního zaměstnání</p> <p>7. práce v gastronomii a hotelnictví</p> <p>10. příjem pokrývá náklady</p> <p>16. finančně spokojený</p> <p>17. vlastní byt</p> <p>17b. má hypotéku</p>
<p>T: Pracovala jste někdy v ČR?</p> <p><i>R: Ne, začala jsem tady žít jako těhotná, takže zatím ne.</i></p> <p>T: Máte tedy nějaký příjem?</p> <p><i>R: Živí mě manžel.</i></p> <p>T: A jste po ekonomické stránce spokojený?</p> <p><i>R: Máme, co potřebujeme.</i></p> <p>T: Jak bydlíte, resp. bydlíte v nájmu nebo máte vlastní bydlení (hypotéku)?</p> <p><i>R: V nájmu.</i></p>	<p>12. bydlí v nájmu</p> <p>16. finančně spokojený</p>

Tabulka č. 3 - Sociokulturní orientace

Sociokulturní orientace	
Otázky a odpovědi	Kódy
<p>Respondent 1</p> <p>T: Vyznáváte nějaké náboženství?</p> <p>R: <i>Ne.</i></p> <p>T: Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události?</p> <p>R: <i>Berberský nový rok. Ten ano. Někdy i s manželkou a její rodinou, ale spíše s kamarády z Kabýlie. A tento rok jsem byl u své rodiny v Kabýlii.</i></p> <p>T: A české svátky a tradice slavíte?</p> <p>R: <i>Hlavně Vánoce. Ale nejsou pro mě tak důležité jako pro Čechy. Slavím je hlavně kvůli rodině. O Velikonocích s dcerou barvíme a kreslíme vajíčka. A ještě znám čerty, ty dcera miluje.</i></p> <p>T: Je něco, co je pro vás z kulturního hlediska v ČR těžké akceptovat?</p> <p>R: <i>Občas ano. Vadí mi, že jsou Češi, tady na malém městě, hodně vulgární a křičí. I šéf v práci. To je pro mě hodně nepříjemné a myslím, že to není správné. Lidi jsou tady hodně nevychovaní.</i></p> <p>T: Využil jste někdy služeb integračních center nebo jiných organizací na podporu migrace?</p> <p>R: <i>Ne.</i></p> <p>T: Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety?</p> <p>R: <i>Ano a rád. Chci i více, ale manželka chce na dovolenou vždycky k moři.</i></p> <p>T: Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem?</p> <p>R: <i>Ne. Tedy až na ilegální vstup a pobyt v ČR, ale jinak</i></p>	<p>18. nevyznává žádné náboženství</p> <p>19. slaví kulturní kabylské události</p> <p>20. slaví některé české svátky a tradice</p> <p>51. má problém s českou komunitou</p> <p>22. nevyužil služeb IC</p> <p>23. cestuje po ČR</p> <p>24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu)</p> <p>24a. nelegální vstup a pobyt</p> <p>25. nedostatečná orientace v legislativě a sankcích</p> <p>26. potíže pracovně se prosadit</p> <p>31. cítí se podhodnocený</p>

<p><i>to nešlo...</i></p> <p>T: Jak se orientujete v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení?</p> <p><i>R: Jak v čem... Něco je jasné a jiné věci jsou složité. Víím, že tady člověk může mít lehce exekuci třeba za nezaplacenou pokutu a tak. O těchto věcech se radím s manželkou. Abych včas podal daňové přiznání a tak. Je to docela komplikované.</i></p> <p>T: V čem vám život v ČR činí/činil největší potíže?</p> <p><i>R: Je těžké se tady jako cizinec prosadit a sehnat dobrou práci. V Praze ne, ale v menších městech ano. Nejsou na cizince zvyklí. Tady si připadám, že dělám něco, co může dělat každý. Ale mám vzdělání, mohl bych mít lepší práci. I lidé tady na mě často koukají divně, prostě nejsou zvyklí na cizince.</i></p>	
<p>Respondent 2</p> <p>T: Vyznáváte nějaké náboženství?</p> <p><i>R: Ne.</i></p> <p>T: Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události?</p> <p><i>R: Ne, není pro to příležitost.</i></p> <p>T: A české svátky a tradice slavíte?</p> <p><i>R: Jo, s rodinou.</i></p> <p>T: Je něco, co je pro vás z kulturního hlediska v ČR těžké akceptovat?</p> <p><i>R: Ne, nemám problém s ničím. Snad jen, že jsou Češi hodně nervózní.</i></p> <p>T: Využil jste někdy služeb integračních center nebo jiných organizací na podporu migrace?</p> <p><i>R: Ne. Chtěl jsem. Ale nebylo místo, až za 2 měsíce. A pak už jsem tam nešel.</i></p> <p>T: Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety?</p>	<p>18. Nevyznává žádné náboženství</p> <p>27. neslaví kulturní kabylské události</p> <p>20. slaví některé české svátky a tradice</p> <p>21. nemá problém s životem v ČR</p> <p>22. nevyužil služeb IC</p> <p>23. cestuje po ČR</p> <p>24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu)</p> <p>24a. nelegální vstup a pobyt</p> <p>28. dostatečná orientace v legislativě a sankcích</p> <p>29. jazyková bariéra mu</p>

<p><i>R: Ano také. Rád poznávám Českou republiku.</i></p> <p>T: Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem?</p> <p><i>R: Ne.</i></p> <p>T: A při příchodu do ČR?</p> <p><i>R: (smích) No, to jo. Nebylo legální sem přijít, ale jak jinak jsem to měl udělat?</i></p> <p>T: Jak se orientujete v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení?</p> <p><i>R: Do 5 tisíc Kč to není trestný čin. (smích) Ano, je to stejné jako jinde v Evropě, jsou to logické věci.</i></p> <p>T: V čem vám život v ČR činí/činil největší potíže?</p> <p><i>R: Čeština. Jazyková bariéra.</i></p>	<p>činí v ČR potíže</p>
<p>Respondent 3</p> <p>T: Vyznáváte nějaké náboženství?</p> <p><i>R: Jsem muslim. Ale nemodlím se ani nechodím do mešity. Jsem nepraktikující muslim. Jsem takový „moderní muslim“.</i></p> <p>T: Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události?</p> <p><i>R: Příliš ne, někdy s přáteli. Ale poslední dobou vůbec.</i></p> <p>T: A české svátky a tradice slavíte?</p> <p><i>R: S rodinou slavíme Vánoce. České svátky znám hlavně proto, že je volno. (smích)</i></p> <p>T: Je něco, co je pro vás z kulturního hlediska v ČR těžké akceptovat?</p> <p><i>R: Ne, žiju v České republice, musím akceptovat vše. Ale nic mi nevadí.</i></p> <p>T: Využil jste někdy služeb integračních center nebo jiných organizací na podporu migrace?</p> <p><i>R: Ne.</i></p> <p>T: Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety?</p>	<p>30. je muslim</p> <p>30a. nepraktikující</p> <p>27. neslaví kulturní kabylské události</p> <p>20. slaví některé české svátky a tradice</p> <p>21. nemá problém s životem v ČR</p> <p>22. nevyužil služeb IC</p> <p>23. cestuje po ČR</p> <p>24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu)</p> <p>24a. nelegální vstup a pobyt</p> <p>28. dostatečná orientace v legislativě a sankcích</p> <p>26. potíže pracovní se prosadit</p> <p>31. cítí se podhodnocený</p>

<p><i>R: Jezdíme hodně. Znáám Českou republiku dobře a mám ji rád.</i></p> <p>T: Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem?</p> <p><i>R: Ne.</i></p> <p>T: Jak se orientujete v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení?</p> <p><i>R: Ano, řekl bych, že ano.</i></p> <p>T: V čem vám život v ČR činí/činil největší potíže?</p> <p><i>R: Nejtěžší bylo sehnat práci. Vlastně je pořád. Kdybych neměl přátele, těžko bych práci sehnal. Možná u zahraničních zaměstnavatelů. Proto pracuji v Praze. V Benešově bych práci nesehnal. Nebo něco za špatné peníze. Myslím, že kdybych byl Čech, měl bych lepší práci. Ale s tím nic neudělám. I tak jsem docela spokojený.</i></p>	
<p>Respondent 4</p> <p>T: Vyznáváte nějaké náboženství?</p> <p><i>R: Jsem muslim.</i></p> <p>T: Je pro vás složité hlásit se v ČR ke své víře a praktikovat ji?</p> <p><i>R: Ne, já neprojektuji. Ani v Alžírsku jsem neprojektoval.</i></p> <p>T: Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události?</p> <p><i>R: S přáteli Berberský nový rok. To je pro nás velká událost.</i></p> <p>T: A české svátky a tradice slavíte?</p> <p><i>R: Vánoce s bratrem a jeho rodinou.</i></p> <p>T: Je něco, co je pro vás z kulturního hlediska v ČR těžké akceptovat?</p> <p><i>R: Ne.</i></p> <p>T: Využil jste někdy služeb integračních center nebo jiných organizací na podporu migrace?</p>	<p>30. je muslim</p> <p>30a. neprojektuji</p> <p>19. slaví kulturní kabylské události</p> <p>20. slaví některé české svátky a tradice</p> <p>21. nemá problém s životem v ČR</p> <p>35. necestuje po ČR</p> <p>32. pobyt v uprchlickém zařízení</p> <p>33. zneužívání azylových procedur</p> <p>34. nelegální zaměstnání</p> <p>24a. nelegální vstup a pobyt</p> <p>25. nedostatečná orientace</p>

<p>R: <i>Byl jsem 3 měsíce v uprchlickém zařízení.</i></p> <p>T: A potom?</p> <p>R: <i>Mohl jsem zůstat s tím, že mi budou dávat nějaké peníze, ale 1500 Kč na 14 dní. Ale já chtěl odejít, chvíli jsem bydlel u bratra a pak jsem začal pracovat a mohl bydlet sám.</i></p> <p>T: Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety?</p> <p>R: <i>Zatím na to nebyla příležitost. Ale pár míst jsem navštívil.</i></p> <p>T: Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem?</p> <p>R: <i>(smích) Pracuji nelegálně a vím, že azyl nedostanu. Ale chci žít v Evropě a jinak bych se sem nedostal. Ale nejsem za to rád, chci tady žít legálně a legálně pracovat. Teď to ale jinak nejde. Nejsem špatný člověk, nikdy jsem problémy neměl. Jen chci žít jinde, než jsem se narodil.</i></p> <p>T: Co tedy plánujete dál?</p> <p>R: <i>Doufám, že potkám nějakou holku, zamilujeme se do sebe a vezmeme se.</i></p> <p>T: Máte i jiný plán?</p> <p>R: <i>No... zjišťoval jsem i další možnosti. Třeba zaplatit ženě, aby si vás vzala a získat legální pobyt. Několik kluků tady to tak udělalo. Ale bylo to dříve, před lety.</i></p> <p>T: Jak se orientujete v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení?</p> <p>R: <i>Přibližně. Zatím jsem se zajímal a zjišťoval to, co se mě týká. Tedy informace o pobytu cizince v České republice a podobně. Jinak se orientuji v běžných věcech, ty základní věci jsou všude podobné.</i></p> <p>T: V čem vám život v ČR činí/činil největší potíže?</p> <p>R: <i>Migrační politika je velmi složitá. Dělá mi problém</i></p>	<p>v legislativě a sankcích</p> <p>26. potíže pracovně se prosadit</p> <p>31. cítí se podhodnocený</p> <p>36. složitá migrační politika</p>
---	---

<p><i>se v tom orientovat a také vlastně nemám šanci být tady legálně.</i></p>	
<p>Respondent 5</p> <p>T: Vyznáváte nějaké náboženství?</p> <p>R: <i>Jsem muslim.</i></p> <p>T: Je pro vás složité hlásit se v ČR ke své víře a praktikovat ji?</p> <p>R: <i>Není problém. Kdyby to byl problém, nemohl bych tady žít. Lidé mě ale respektují, i mé náboženství. Sousedé mě vždy zdraví jako první.</i></p> <p>T: Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události?</p> <p>R: <i>Ne, ale chybí mi to. Je to velké mínus.</i></p> <p>T: A české svátky a tradice slavíte?</p> <p>R: <i>Neslavím. Manželka slaví Vánoce, jsem s ní doma, ale nic to pro mě neznamena. Ale víte, jak mám přes Vánoce velké tržby? Lidé nakupují opravdu hodně.</i></p> <p>T: Je něco, co je pro vás z kulturního hlediska v ČR těžké akceptovat?</p> <p>R: <i>Ne, nemám problém.</i></p> <p>T: Využil jste někdy služeb integračních center nebo jiných organizací na podporu migrace?</p> <p>R: <i>Ne. Ale musím říct, že tady chybí podpora normálních migrantů. Podporují se jen uprchlíci.</i></p> <p>T: Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety?</p> <p>R: <i>Víc než vy. Mám sbírku Hradů a zámky v ČR a už jsem všechno navštívil. Jen za roky 1999, 2000, 2001. Jen za 3 roky jsem navštívil všechno.</i></p> <p>T: Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem?</p> <p>R: <i>Ne.</i></p> <p>T: Jak se orientujete v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení?</p>	<p>30. je muslim</p> <p>30b. praktikující</p> <p>37. praktikovat</p> <p>náboženství v ČR není problém</p> <p>27. neslaví kulturní kabylské události</p> <p>38. neslaví české svátky a tradice</p> <p>21. nemá problém s životem v ČR</p> <p>22. nevyužil služeb IC</p> <p>23. cestuje po ČR</p> <p>24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu)</p> <p>25. nedostatečná orientace v legislativě a sankcích</p>

<p>R: <i>Ano, ale špatně. Mnohokrát jsem platil pokutu a ani jsem nevěděl proč. Nedostaneš informace a máš smůlu. Bylo by dobré cizince lépe informovat, naučit je to.</i></p> <p>T: V čem vám život v ČR činí/činil největší potíže?</p> <p>R: <i>Nevím, začátek byl těžký, jako pro každého cizince, ale teď jsem tady doma. Cítím se tady lépe než doma.</i></p> <p>T: Chodíte k volbám?</p> <p>R: <i>Naposledy jsem byl u prezidentských voleb. Když byl Drahoš proti Zemanovi.</i></p>	
<p>Respondent 6</p> <p>T: Vyznáváte nějaké náboženství?</p> <p>R: <i>Ne.</i></p> <p>T: Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události?</p> <p>R: <i>S Kabyly ano.</i></p> <p>T: A české svátky a tradice slavíte?</p> <p>R: <i>Slavíme Vánoce.</i></p> <p>T: Je něco, co je pro vás z kulturního hlediska v ČR těžké akceptovat?</p> <p>R: <i>Ne, naopak.</i></p> <p>T: Jak to myslíte „naopak“?</p> <p>R: <i>Líbí se mi, jaké to tady je.</i></p> <p>T: Využil jste někdy služeb integračních center nebo jiných organizací na podporu migrace?</p> <p>R: <i>Ne.</i></p> <p>T: Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety?</p> <p>R: <i>Ano, často.</i></p> <p>T: Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem?</p> <p>R: <i>Ne.</i></p> <p>T: Jak se orientujete v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení?</p> <p>R: <i>Poměrně dobře.</i></p>	<p>18. Nevyznává žádné náboženství</p> <p>19. slaví kulturní kabylské události</p> <p>20. slaví některé české svátky a tradice</p> <p>21. nemá problém s životem v ČR</p> <p>22. nevyužil služeb IC</p> <p>23. cestuje po ČR</p> <p>24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu)</p> <p>28. dostatečná orientace v legislativě a sankcích</p> <p>39. problém mu činí velká byrokracie</p>

<p>T: V čem vám život v ČR činí/činil největší potíže? R: <i>Problém mi dělá velká byrokracie tady.</i></p>	
<p>Respondnet 7 T: Vyznáváte nějaké náboženství? R: <i>Ne.</i> T: Slavíte v ČR nějaké kabylské kulturní události? R: <i>Ano, s manželem.</i> T: A české svátky a tradice slavíte? R: <i>Slavíme tady Vánoce. Máme stromeček, ale k večěři děláme kus kus.</i> T: Je něco, co je pro vás z kulturního hlediska v ČR těžké akceptovat? R: <i>Ne, nemám s ničím problém.</i> T: Využil jste někdy služeb integračních center nebo jiných organizací na podporu migrace? R: <i>Ne.</i> T: Trávíte někdy dovolenou v ČR nebo podnikáte výlety? R: <i>Občas ano, ale ještě nebylo tolik času.</i> T: Spáchal jste na území ČR někdy trestný čin nebo jste měl jiný problém se zákonem? R: <i>Ne.</i> T: Jak se orientujete v českých zákonných normách a sankcích za jejich porušení? R: <i>Příliš ne.</i> T: V čem vám život v ČR činí/činil největší potíže? R: <i>Jazyk. Všechno je pro mě komplikované.</i></p>	<p>18. Nevyznává žádné náboženství 19. slaví kulturní kabylské události 20. slaví některé české svátky a tradice 21. nemá problém s životem v ČR 22. nevyužil služeb IC 23. cestuje po ČR 24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu) 25. nedostatečná orientace v legislativě a sankcích 29. jazyková bariéra mu činí v ČR potíže</p>

Tabulka č. 4 - Vztah mezi komunitami

Vztah mezi komunitami	
Otázky a odpovědi	Kódy
<p>Respondent 1</p> <p>T: Máte přátele mezi Čechy?</p> <p><i>R: V Praze ano, tam jsem měl české přátele z práce. Ted' žiju v jižních Čechách na malém městě a moc přátel nemám. Ale pár ano.</i></p> <p>T: Stýkáte se mimo práci pravidelně s českou komunitou?</p> <p><i>R: Pravidelně ne. Občas.</i></p> <p>T: A s kabylskou komunitou?</p> <p><i>R: Často jezdím do Prahy, abych byl s přáteli od nás. A abych si popovídal ve svém jazyce.</i></p> <p>T: Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?</p> <p><i>R: Ano. Občas se lidé nechovají hezky, když zjistí, že jsem cizinec. Ale ani mi to nevádí. Cítil jsem se jako cizinec i v Alžírsku. Jen Kabýlie je můj domov a vždycky bude.</i></p>	<p>40. má české přátele</p> <p>41. nestýká se pravidelně s českou komunitou</p> <p>42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou</p> <p>43. setkal se s diskriminací</p>
<p>Respondent 2</p> <p>T: Máte přátele mezi Čechy?</p> <p><i>R: Když jsem pracoval v hotelu, měl jsem českého kamaráda. Chodili jsme spolu cvičit. Ale když jsem tam skončil, přestali jsme se vídat.</i></p> <p>T: Stýkáte se mimo práci pravidelně s českou komunitou?</p> <p><i>R: S manželky přáteli.</i></p> <p>T: A s kabylskou komunitou?</p> <p><i>R: Ano, neustále, potřebuji to.</i></p> <p>T: Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?</p>	<p>44. nemá české přátele</p> <p>45. stýká se pravidelně s českou komunitou</p> <p>42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou</p> <p>43. setkal se s diskriminací</p>

<p>R: <i>Jednou mě odmítla ošetřit lékařka na poliklinice.</i></p> <p>T: Z jakého důvodu, řekla vám to?</p> <p>R: <i>Prý že bychom si špatně rozuměli. Ale platím si pojištění, měla by mě ošetřit.</i></p> <p>T: Co jste udělal?</p> <p>R: <i>Nic, šel jsem jinam. Tohle nezměním. Jsem cizinec a vždycky budu. Ale nemám s tím problém.</i></p>	
<p>Respondent 3</p> <p>T: Máte přátele mezi Čechy?</p> <p>R: <i>Ano, mám.</i></p> <p>T: Stýkáte se mimo práci pravidelně s českou komunitou?</p> <p>R: <i>Ano.</i></p> <p>T: A s kabylskou komunitou?</p> <p>R: <i>Neustále.</i></p> <p>T: Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?</p> <p>R: <i>To úplně ne. Cítím se tady jako doma, ale reakce lidí jsou různé</i></p>	<p>40. má české přátele</p> <p>45. stýká se pravidelně s českou komunitou</p> <p>42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou</p> <p>46. nesetkal se s diskriminací</p>
<p>Respondent 4</p> <p>T: Máte přátele mezi Čechy?</p> <p>R: <i>Přátele asi ne.</i></p> <p>T: Stýkáte se mimo práci pravidelně s českou komunitou?</p> <p>R: <i>Ano. V Nymburku hraji pravidelně s Čechy fotbal.</i></p> <p>T: A s kabylskou komunitou?</p> <p>R: <i>Ano, denně.</i></p> <p>T: Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?</p> <p>R: <i>Nesetkal.</i></p>	<p>44. nemá české přátele</p> <p>45. stýká se pravidelně s českou komunitou</p> <p>42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou</p> <p>46. nesetkal se s diskriminací</p>
<p>Respondent 5</p> <p>T: Máte přátele mezi Čechy?</p> <p>R: <i>(smích) Mnoho.</i></p> <p>T: Stýkáte se mimo práci pravidelně s českou komunitou?</p>	<p>40. má české přátele</p> <p>45. stýká se pravidelně s českou komunitou</p> <p>42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou</p>

<p>R: <i>Ano. A rád.</i></p> <p>T: A s kabylskou komunitou?</p> <p>R: <i>Pravidelně.</i></p> <p>T: Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?</p> <p>R: <i>Ne. Občas třeba přijde nějaký opilý blbec a něco mi říká, ale to je mi jedno. Jinak mě lidé respektují. V Praze mě znají a respektují mě.</i></p>	<p>46. nesetkal se s diskriminací</p>
<p>Respondent 6</p> <p>T: Máte přátele mezi Čechy?</p> <p>R: <i>Ano, spoustu.</i></p> <p>T: Stýkáte se mimo práci pravidelně s českou komunitou?</p> <p>R: <i>Ano.</i></p> <p>T: A s kabylskou komunitou?</p> <p>R: <i>Ano.</i></p> <p>T: Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?</p> <p>R: <i>Ne. Cítím se tady dobře.</i></p>	<p>40. má české přátele</p> <p>45. stýká se pravidelně s českou komunitou</p> <p>42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou</p> <p>46. nesetkal se s diskriminací</p>
<p>Respondent 7</p> <p>T: Máte přátele mezi Čechy?</p> <p>R: <i>Ne. Brání tomu jazyková bariéra. Ale Češi jsou mi sympatičtí.</i></p> <p>T: A stýkáte se tedy nějakým způsobem pravidelně s českou komunitou?</p> <p>R: <i>Ne. Vyhledávám spíše ženy z Kabýlie</i></p> <p>T: A s kabylskou komunitou?</p> <p>R: <i>Ano, ale mám malé dítě, tak jsem spíše doma.</i></p> <p>T: Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací?</p> <p>R: <i>Ne, nikdo se ke mně špatně nechoval.</i></p>	<p>44. nemá české přátele</p> <p>41. nestýká se pravidelně s českou komunitou</p> <p>42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou</p> <p>46. nesetkal se s diskriminací</p>

Tabulka č. 5 - Získávání vyšších pobytových titulů

Získávání vyšších pobytových titulů	
Otázky a odpovědi	Kódy
<p>Respondent 1</p> <p>T: Máte zájem o české občanství?</p> <p><i>R: Ne, nepotřebuji ho.</i></p> <p>T: A jaké jsou vaše plány do budoucna, resp. chcete zůstat v ČR?</p> <p><i>R: Mám tady manželku a dceru a chci být s nimi, takže ano. Kdyby chtěly žít jinde, tak bych šel hned. Třeba do Francie. Tam bych se lépe pracovníčně prosadil a mohl lépe zabezpečit rodinu.</i></p>	<p>47. nemá zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul</p> <p>48. raději by žil jinde</p>
<p>Respondent 2</p> <p>T: Máte zájem o české občanství?</p> <p><i>R: Uvidí se. Do budoucna asi ano.</i></p> <p>T: A jaké jsou vaše plány do budoucna, resp. chcete zůstat v ČR?</p> <p><i>R: Ano, zatím. Ale někdy přemýšlím o odchodu do Německa.</i></p>	<p>49. má zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul</p> <p>48. raději by žil jinde</p>
<p>Respondent 3</p> <p>T: Máte zájem o české občanství?</p> <p><i>R: Přemýšlím o tom.</i></p> <p>T: A jaké jsou vaše plány do budoucna, resp. chcete zůstat v ČR?</p> <p><i>R: Určitě.</i></p>	<p>49. má zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul</p> <p>50. chce zůstat v ČR</p>
<p>Respondent 4</p> <p>T: Už jste mi vlastně odpověděl, ale zeptám se přímo. Máte zájem o získání dlouhodobého pobytu?</p> <p><i>R: Ano, rád bych.</i></p> <p>T: A jaké jsou vaše plány do budoucna, resp. chcete zůstat v ČR?</p> <p><i>R: Zatím ano. Ale popravdě, kdybych měl legální pobyt</i></p>	<p>49. má zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul</p> <p>48. raději by žil jinde</p>

<i>v Evropě, tak bych šel asi do Německa. Nevím, uvidíme.</i>	
<p>Respondent 5</p> <p>T: A jaké jsou vaše plány do budoucna, resp. chcete zůstat v ČR?</p> <p>R: <i>Ano. Kam bych chodil</i></p>	50. chce zůstat v ČR
<p>Respondent 6</p> <p>T: Máte zájem o české občanství?</p> <p>R: <i>Nijak mě to netíží, ale asi už by na to byl čas. Moc to neřeším... v nejbližší době ne.</i></p> <p>T: A jaké jsou vaše plány do budoucna, resp. chcete zůstat v ČR?</p> <p>R: <i>Jsem rozhodnut zůstat.</i></p>	<p>47. nemá zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul</p> <p>50. chce zůstat v ČR</p>
<p>Respondent 7</p> <p>T: Máte zájem o vyšší pobytový titul?</p> <p>R: <i>Určitě ano. Ted' jsem žádala o přechodný pobyt.</i></p> <p>T: A jaké jsou vaše plány do budoucna, resp. chcete zůstat v ČR?</p> <p>R: <i>Ano.</i></p>	<p>49. má zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul</p> <p>50. chce zůstat v ČR</p>

Seznam použitých kódů:

1. zkoumaná oblast: Znalost českého jazyka

1. navštěvoval kurz češtiny
 - 1a. navštěvuje kurz jiného jazyka
2. chce zlepšit úroveň češtiny
3. nedostatek času, *pozn. jako důvod nenavštěvování kurzů češtiny*
4. nechce zlepšit úroveň češtiny
 - 4a. nemá potřebu, rozumí
5. nenavštěvoval kurz češtiny

2. zkoumaná oblast: Ekonomická soběstačnost

6. problém se sháněním legálního zaměstnání
7. práce v gastronomii a hotelnictví
8. sehnal práci přes přítele
9. často střídá/al zaměstnání

- 10. příjem pokrývá náklady
- 11. cítí finanční nejistotu
- 12. bydlí v nájmu
- 13. výdělký ve Francii/Německu jsou lepší
- 14. zaměstnavatel je Kabyl
- 15. neměl problém sehnat ilegální zaměstnání
- 16. finančně spokojený
- 17. vlastní byt
- 17a. koupil byt hotově
- 17b. má hypotéku

3. zkoumaná oblast: Sociokulturní orientace

- 18. Nevyznává žádné náboženství
- 19. slaví kulturní kabylské události
- 20. slaví některé české svátky a tradice
- 21. nemá problém s životem v ČR
- 51. má problém s českou komunitou
- 22. nevyužil služeb IC
- 23. cestuje po ČR
- 24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu)
- 24a. nelegální vstup a pobyt
- 25. nedostatečná orientace v legislativě a sankcích
- 26. potíže pracovně se prosadit
- 27. neslaví kulturní kabylské události
- 28. dostatečná orientace v legislativě a sankcích
- 29. jazyková bariéra mu činí v ČR potíže
- 30. je muslim
- 30a. nepraktikující
- 30b. praktikující
- 31. cítí se podhodnocený
- 32. pobyt v uprchlickém zařízení
- 33. zneužívání azylových procedur
- 34. nelegální zaměstnání
- 35. necestuje po ČR
- 36. složitá migrační politika

37. praktikovat náboženství v ČR není problém

38. neslaví české svátky a tradice

39. problém mu činí velká byrokracie

4. Zkoumaná oblast: Vztah mezi komunitami

40. má české přátele

41. nestýká se pravidelně s českou komunitou

42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou

43. setkal se s diskriminací

44. nemá české přátele

45. stýká se pravidelně s českou komunitou

46. nesetkal se s diskriminací

5. zkoumaná oblast: Získávání vyšších pobytových titulů/občanství

47. nemá zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul

48. raději by žil jinde

49. má zájem o české občanství/ vyšší pobytový titul

50. chce zůstat v ČR

5 VÝSLEDKY

5.1 Kategorizace kódů a jejich analýza

Kódy z jednotlivých oblastí výzkumu jsem sloučila do společných kategorií, které jsem dále analyzovala pomocí tabulky. Při analýze rozhovorů jsem vycházela z celého rozhovoru, nikoli pouze z přiřazených kódů. Zohledňovala jsem tedy především celkový smysl odpovědi, její kontext a souvislosti.

5.1.1 Oblast č. 1 - Znalost českého jazyka

Při analýze přiřazených kódů k odpovědím na otázky z první zkoumané oblasti, jsem je rozčlenila do 4 kategorií, jak je uvedeno v tabulce č. 6. Jednotlivé kódy jsem poté logicky začlenila do uvedených kategorií.

Kurz českého jazyka navštěvoval Respondent 1, 2 a 5. Naopak Respondenti 3, 4, 5 a 7 žádný kurz češtiny nenavštěvovali. Ambice zvýšit si úroveň českého jazyka mají Respondenti 1, 2 a 7. Respondent 2 navštěvuje kurz jiného cizího jazyka. Jako důvod pro nenaplňování ambicí zvýšit úroveň českého jazyka udali Respondenti 1 a 4 nedostatek času. Respondenti 2, 3, 5 a 6 zvýšit úroveň češtiny nechtějí, přičemž Respondenti 3, 5 a 6 uvedli, že rozumí dobře a svou úroveň češtiny považují za dostatečnou.

Tabulka č. 6 - Kategorie zkoumané oblasti č. 1

1. navštěvoval kurz češtiny		2. nenavštěvoval kurz češtiny	
1. navštěvoval kurz češtiny	3	5. nenavštěvoval kurz češtiny	4
3. chce zlepšit úroveň češtiny		4. nechce zlepšit úroveň češtiny	
2. chce zlepšit úroveň češtiny	3	1a. navštěvuje kurz jiného jazyka	1
		3. nedostatek času	2
		4. nechce zlepšit úroveň češtiny	4
		4a. nemá potřebu, rozumí	3

Svou úroveň češtiny Respondenti zhodnotili dle Společného evropského rámce pro jazyky následovně:

Tabulka č. 7 - Sebehodnocení úrovně českého jazyka

Sebehodnocení úrovně českého jazyka							
	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7
Čtení	B1	A2	B2	Nedostatečné	C1	B1	A1
Psaní	A2	A2	B1	Nedostatečné	B2	B1	A1
Poslech	B2	B3	C1	A1	C2	C1	A1

5.1.2 Oblast č. 2 - Ekonomická soběstačnost

Do kategorie č. 1 byly zařazeny všechny kódy, které se týkají zaměstnání. Se sháněním legálního zaměstnání (kód 6) se potýkali Respondenti 1, 2, 3, 4, a 5. Zajímavý je kód 15 (neměl problém sehnat nelegální zaměstnání) se objevil u Respondenta 4. Respondenti 1, 2, 3 a 6 se uchytili v práci v gastronomii nebo hotelu (kód 7). Několik Respondentů, konkrétně Respondenti 1, 2 a 3 uvedli, že bez pomoci kabylských přátel (kód 14) by práci asi nesehnali vůbec. S častým střídáním zaměstnání se z respondentů potýkají nebo potýkali Respondenti 1 a 2.

Kategorie č. 2 obsahuje kódy týkající se finanční situace respondentů. Kód 10 (příjem pokrývá náklady), který odkrývá stabilitu mezi příjmem a náklady, se objevil shodně u všech Respondentů. U Respondenta 6 se tento kód neobjevil, jelikož dotyčný Respondent nepracuje a hlavním živitelem rodiny je manžel. Nicméně uvedl finanční spokojenost, stejně jako Respondenti 5 a 6. Naproti tomu kód 11 (finanční nejistota) zazněla u rozhorů s Respondenty 1, 2 a 3. Respondenti 1, 2 a 3 srovnávají výdělky v ČR s výdělkem především v Německu a Francii (kód 13) a iritují je nižší platy za stejnou práci v ČR.

Tabulka č. 8 - Kategorie zkoumané oblasti č. 2

1. Zaměstnání		2. Finanční situace	
6. problém se sháněním legálního zaměstnání	5	10. příjem pokrývá náklady	6
7. práce v gastronomii nebo hotelnictví	5	11. cítí finanční nejistotu	3
8. sehnal práci přes přítele	3	13. výdělků ve Francii/Německu jsou lepší	3
9. často střídá/al zaměstnání	2	16. finančně spokojený	3
14. zaměstnavatel je Kabyl	3		
15. neměl problém sehnat ilegální zaměstnání	1		
3. Bydlení			
12. bydlí v nájmu	4		
17. vlastní byt	2		
17a. koupil byt hotově	1		
17b. má hypotéku	1		

5.1.3 Oblast č. 3 - Sociokulturní orientace

První kategorie zahrnuje vztah respondentů k vlastní kultuře a náboženství na území ČR. Respondenti 1, 2, 6 a 7 se nahlásí k žádné víře, Respondenti 3 a 4 jsou muslimové, ale víru nepraktikují, Respondent 5 je praktikující muslim. Hlásit se ke své víře mu nečiní potíže. Respondenti se hrdě hlásí ke svému kabylskému původu, ovšem Respondenti 2, 3 a 5 neslaví na území ČR své kulturní události, další respondenti ano, ale pouze v prostředí kabylské komunity nebo v nejužším rodinném kruhu.

České svátky, především Vánoce, zařadili respondenti do svého života a slaví je s rodinou, a to i v případech, kdy je manžel/ka také kabylského původu. Respondent 5, jež je praktikujícím muslimem, Vánoce ani jiné české svátky a tradice neslaví, ale má o nich povědomí a respektuje, že je slaví jeho česká rodina.

Respondenti chtějí poznávat ČR, tráví některé dovolené v ČR a podnikají výlety po ČR. Respondent 4 ještě neměl dostatek příležitostí pro poznávání ČR, ale má zájem. Co se týče trestněprávní oblasti, respondenti negovali v ČR problémy se zákonem, pouze Respondent 4 uvedl nelegální zaměstnání a neoprávněnou žádost o azyl. Respondenti 2, 3 a 6 uvedli dostatečnou orientaci v české legislativě.

Služby integračních center respondenti nevyužívají ani nevyužívali. Respondent 4 zmínil krátký pobyt v uprchlickém zařízení v ČR.

Respondenti pocítují problém v pracovní oblasti, kde se těžko prosazují a cítí se podhodnoceni, dále jim činí potíže jazyková bariéra, velká byrokracie a složitá migrační politika. Respondent 1, který žije v malém jihočeském městě, uvedl, že celkově nevychází s českou komunitou a cítí se zde často nepříjemně.

Tabulka č. 9 - Kategorie zkoumané oblasti č. 3

1. Náboženství a vlastní kultura		2. Zapojení do života v ČR	
18. nevyznává žádné náboženství	4	20. slaví některé české svátky a tradice	6
19. slaví kulturní kabylské události	4	21. nemá problém s životem v ČR	6
27. neslaví kulturní kabylské události	3	23. cestuje po ČR	6
30. je muslim	3	24. nespáchal trestný čin (v době legálního pobytu)	6
30a. nepraktikující	2	28. dostatečná orientace v legislativě a sankcích	3
30b. praktikující	1	32. pobyt v uprchlickém zařízení	1
37. praktikovat náboženství v ČR není problém	1		
3. Integrační negativa		4. Integrační problémy	
22. nevyužil služeb IC	6	26. potíže se pracovně se prosadit	3
24a. nelegální vstup a pobyt	4	29. jazyková bariéra mu činí v ČR potíže	1
25. nedostatečná orientace v legislativě a sankcích	4	31. cítí se podhodnocený	3
33. zneužívání azylových procedur	1	36. složitá migrační politika	1
34. nelegální zaměstnání	1	39. problém mu činí velká byrokracie	1

35. necestuje po ČR	1	51. má problém s českou komunitou	1
38. neslaví české svátky a tradice	1		

5.1.4 Oblast č. 4 - Vztah mezi komunitami

Tato oblast zkoumá vzájemné vztahy ve dvou rovinách, a to mezi Čechy a Kabyly a kabylskými migranty mezi sebou. Respondenti 1, 2, 5 a 6 mají s Čechy přátelské vztahy, Respondenti 3, 4 a 7 naopak české přátele nemají. Co se týče rasové diskriminace, tak ji potvrdili Respondenti 1 a 2.

Respondenti shodně udržují pravidelný kontakt s kabylskou komunitou, který je pro ně velmi důležitý.

Tabulka č. 10 - Kategorie zkoumané oblasti č. 4

1. Styk s českou komunitou		2. Styk s kabylskou komunitou	
40. má české přátele	4	42. stýká se pravidelně s kabylskou komunitou	7
41. nestýká se pravidelně s českou komunitou	2		
43. setkal se s diskriminací	2		
44. nemá české přátele	3		
45. stýká se pravidelně s českou komunitou	4		
46. nesetkal se s diskriminací	5		

5.1.5 Oblast č. 5 - Získávání vyšších pobytových titulů

O vyšší pobytový titul nemá zájem Respondent 1 a 6. Tito respondenti mají na území ČR trvalý pobyt a považují jej za dostatečný. Ostatní uvedli, že zájem mají, přičemž si ovšem někteří z nich nejsou jistí setrváním v ČR. Respondent 5 má již občanství ČR. Respondent 4, který je žadatelem o azyl, uvedl, že sice má zájem o některý z pobytových titulů, nicméně v případě, že by jej získal, raději by žil v jiné evropské zemi, konkrétně uvedl Německo. Možný odchod do jiné evropské země zmínili i Respondent 1 a 2.

Tabulka č. 11 - Kategorie zkoumané oblasti č. 5

1. Má zájem o vyšší pobytový titul		2. Nemá zájem o vyšší pobytový titul	
49. má zájem o občanství/ vyšší pobytový titul	4	47. nemá zájem o občanství/ vyšší pobytový titul	2
50. chce zůstat v ČR	4	48. raději by žil jinde	3

6 DISKUZE

Rozhovory, kde je zastoupena kategorie č. 1 a č. 2 v první zkoumané oblasti - znalost českého jazyka, svědčí o pozitivní motivaci učit se český jazyk, avšak se ve všech případech jedná o dobu bezprostředně po začátku pobytu v ČR. Tato prvotní motivace nemá dlouhodobý charakter nebo je narušena, či ukončena. I přes to, že respondent, který po příjezdu do ČR navštěvoval kurz českého jazyka a chce si zlepšit úroveň češtiny, tak uvedl, že mu v tom brání nedostatek času. V jiném případě respondent úplně upustil od záměru učit se česky a učí se jiný jazyk. Respondenti, kteří jsou na území ČR nejkratší dobu, zájem o zvýšení jazykové úrovně mají, ale zatím k tomu nepodnikli žádný krok. Respondenti s dobou pobytu v ČR nad 10 let nemají potřebu úroveň jazyka zlepšovat a považují ji za dostatečnou, jak lze vyčíst z kategorií 3. a 4. Ze sebehodnocení úrovně českého jazyka ovšem vyplývá, že každý z nich má jazykové limity, především v oblasti psaní a čtení.

Kategorie 1. zkoumající oblast zaměstnání respondentů odkrývá potíže se sháněním legálního zaměstnání v ČR, jež respondenti řešili především prostřednictvím pomoci jiných kabylských migrantů, kteří měli již v ČR vytvořeno zázemí a kontakty nebo je zapojili do vlastního podnikání. Některým k nalezení práce napomohla i znalost francouzského jazyka nebo předchozí vzdělání. Z rozhovorů lze vyčíst, že migranti, kteří začali žít v ČR před více než dvaceti lety, našli zaměstnání sami, bez pomoci jiných příslušníků kabylské komunity, což lze logicky přičíst nízkému počtu Kabyků na území ČR v oné době. Rostoucí počet kabylských migrantů umožnil v následujících letech rozvinout vzájemnou pomoc, kterou respondenti využili. I přes to mnoho z nich uvedlo, že zaměstnání často měnili či mění. Jedná se o záměr vydat se vlastní cestou, nalézt vyhovující zaměstnání sám, bez pomoci přátel. Pocit pracovního podhodnocení u výzkumného vzorku souvisí především s nedostatečnou znalostí češtiny. Ani to pro ně ale není podnětem se jazykově zdokonalovat a otevřít si tak jiné, pestřejší pracovní možnosti. Pokus uplatnit se na trhu práce často končí neúspěchem a návratem do původního zaměstnání, případně se respondentům podaří uchytit u jiných cizinců, kteří v ČR podnikají. Ti, jež jsou pracovní úspěšnější a spokojeni, žijí v ČR již řadu let a dokázali si vytvořit vyhovující pracovní zázemí a i jejich znalost českého jazyka je přirozeně vyšší. Pracovní uplatnění respondentů je především v oblasti gastronomie, hotelnictví, případně mají vlastní obchody s orientálními potravinami.

Prostřednictvím respondenta, který pracuje nelegálně, jsem pronikla i do oblasti nelegálního zaměstnávání. Uvedl, že najít nelegální zaměstnání pro něho nebyl problém a pracuje u kabylského přítele. Zde vychází na povrch zajímavý kontrast, kdy respondenti, kteří sháněli svou první legální práci v ČR, zmínili problémy, jak je uvedeno výše. Můžeme to přičíst faktu, že počet kabylských migrantů se zvyšuje, a jsou ochotni zaměstnat, či pomoci nalézt práci, i přes to, že se jedná o zaměstnání nelegální. Dalším důvodem je, že respondenti po získání pobytového titulu, očekávají větší pracovní možnosti a lepší uplatnění a snaží se najít dlouhodobou práci, která by jim vyhovovala a naplňovala je.

Z kategorie zabývající se finanční spokojeností vyplývá, že i přes to, že respondenti shodně uvedli, že jejich příjem pokrývá výdaje, tak mnoho z nich zmínilo finanční nejistotu a nespokojenost. Někteří respondenti srovnávají výdělky v ČR s výděly v jiných evropských zemích, kde pobývali dříve nebo o nich slyšeli. Především zmiňují Francii a Německo. Respondenti s dlouhou dobou pobytu uvádějí finanční spokojenost a stabilitu. Často je zde patrná idealizace rodného Alžírska, tak i Francie, díky lepšímu pracovnímu uplatnění. Neustálé srovnávání s ČR a časté protiřečení si vyvolává rozpolcenost, která přináší stále hlubší nespokojenost a pocit vykořisťování.

Nejčastější forma bydlení respondentů je nájem. Zde je patrná souvislost se spokojeností po finanční stránce, jelikož finančně spokojení respondenti mají vlastní nemovitost, ať už zakoupenou formou hypotéky nebo z vlastních prostředků. Žádný respondent ovšem nezmínil nespokojenost s formou bydlení, spíše je zde patrná frustrace z vysokých cen nemovitostí a nízkých výdělků a nemožností zabezpečit tak sebe i rodinu po této stránce.

Sociokulturní orientace respondentů je velmi rozmanitá. Náboženství je pro některé respondenty zcela nepodstatné a žádné nevyznávají ani nepraktikují. Jiní respondenti uvedli, že jsou muslimové, ale nepraktikující a vnímají jej spíše jako kulturní dědictví a styl jejich života není islámem nijak ovlivněn. Jeden respondent je praktikujícím muslimem a hrdě se ke své víře hlásí. Vyznávat náboženství v ČR nepovažuje za problém a nepociťuje žádné omezování nebo diskriminaci. České svátky jsou pro něho sice bezvýznamné, ale respektuje, že je slaví jeho česká rodina.

Co se týče kabylských kulturních tradic, lze vyčíst, že respondenti jejich slavení v ČR příliš neprožívají. I když je někteří oslavují, tak spíše sporadicky, jako příležitost být

s ostatními kabylskými přáteli. Své tradice a kulturu v ČR nijak neprosazují ani nešíří, nicméně je pro ně i přesto velmi důležitá. Mají-li pozorného posluchače se zájmem o Kabýlii a Kabylech něco vědět, tak velmi rádi horlivě vyprávějí a je cítit láska k rodnému regionu a kultuře.

Překvapující je pozitivní vztah respondentů k českým tradicím. Slaví především Vánoce, i když zcela jako komerční tradici a o Vánocích, jako křesťanských svátcích, nemají příliš povědomí. Stejně tak je z hlediska integrace pozitivní zájem o cestování poznávání ČR. Respondenti dále uvádí, že nemají s životem v ČR problém

Služby IC respondenti nevyužívali ani nezkusili. Případný prvotní zájem ukončilo dlouhé čekání vlivem přetíženosti IC, především v hlavním městě. Většina respondentů ovšem ani nezkusila pomoci využít a zvolila cestu svépomoci a pomoci od jiných migrantů. Jeden z respondentů se dostal, z důvodu nelegálního vstupu na území a následné žádosti o azyl, do uprchlického zařízení. Nicméně zařízení s pomocí bratra velmi rychle opustil a zvolil cestu nelegálního zaměstnání, kdy zároveň doufá, že se mu podaří najít českou partnerku. Tento způsob příchodu na území ČR je typický pro respondenty, kteří přišli v průběhu posledních 10 let. Orientace v legislativě ČR je pro respondenty složitá. Zájem o informovanost v této oblasti je motivována spíše vlastním podnikáním, kdy je nutností být obeznámen s jistými legislativními oblastmi a případnými sankcemi.

Pocit podhodnocenosti a problémy se prosadit po pracovní stránce jsou nejčastějšími problémy, kteří respondenti zmiňují. Roli zde opět hraje jazyk, jako nutná dovednost, jak proniknout na český trh práce. Respondenti také zmiňovali potíže s českou migrační politikou a velkou byrokracií. Jeden z respondentů uvedl jako svůj problém doslova potíže s českou společností a neporozumění české mentalitě.

Oblast vztahů mezi komunitami jasně ukazuje, že respondenti vyhledávají, a do jisté míry potřebují, udržovat vztah s dalšími Kabyly. Vzájemný kontakt je pro ně velmi důležitý, zejména kvůli sdílení vlastních problémů, pocitů a taktéž kvůli komunikaci v mateřském jazyce. Z hlediska integrace je ovšem významný styk s českou komunitou, který je pro respondenty spíše druhotný. I přes to, že někteří uvedli, že mají i české přátele, tak vztahy nejsou zdaleka tak intenzivní, jako s jinými migranty. Díky dlouhodobějšímu zúčastněnému pozorování je patrné, že styk s kabylskou komunitou je vyhledávaný a žádaný. S Čechy jsou styky spíše nahodilé, často neplánované a otázkou

náhody. Diskriminační problémy většinou migranti řešit nemuseli a necítí ze strany české společnosti žádnou averzi či antipatie.

Zájem o vyšší pobytový titul není jednoznačný. Motivace pro jejich získání je patrná u respondentů, kteří mají nižší pobytové statusy. Respondenti, kteří mají trvalý pobyt, nepovažují za nezbytné získat občanství a motivace je malá. Někteří sice uvedli, že o získání občanství přemýšlejí, ale nikoli v brzké době. Jeden z respondentů získal již české občanství a není tedy v této kategorii hodnocen. Zůstat trvale v ČR jsou rozhodnutí jen někteří z respondentů. Toto rozhodnutí velmi závisí na dosavadní prosperitě a kvalitě života v ČR. Někteří uvažují či přemýšlejí o životě v jiné evropské zemi nebo to dokonce plánují. Respondent, jenž podal žádost o azyl, touží získat pobytový titul v ČR a až to bude možné, přeje si odejít do Německa.

7 ZÁVĚR

Život v ČR začíná pro kabylské migranty většinou nelegálním vstupem na území. Výjimkou jsou imigranti, kteří přišli do ČR na základě víza v době před více než dvaceti lety. Obraz typického kabylského migranta je mladý svobodný muž, jenž hledá lepší živobytí.

Existuje více faktorů, které pomáhají či naopak brzdí integraci Kabyků do české společnosti. Kabylové přijíždějí do ČR s touhou žít „západním stylem života“. Demokracie, kterou v rodném Alžírsku nepocitují, hledají zde. Tato fakta integraci napomáhají, brzy ovšem přijde vystřízlivění z vysněných ideálů. Přicházejí potíže se získáním víza, hledáním zaměstnání a překonání jazykové bariéry (Hyánková, 2008).

Jazyková bariéra je velmi častým důvodem pro neuspokojivé uplatnění Kabyků na trhu práce a s tím spojenou frustrací z života v ČR. Nedostatečná znalost češtiny se odráží nejen v oblasti pracovní, ale i v oblasti sociální, resp. sociálních kontaktů s českými obyvateli. V neposlední řadě i v komunikaci s úřady a s tím spojenou schopností vyřizovat si potřebné náležitosti a taktéž v orientaci v české legislativě.

Jazyk hraje v procesu integrace důležitou úlohu. Čeština je pro imigranty velmi komplikovaná i přes to, že jsou trilingvní populací a hovoří plynně kabylsky, francouzsky a arabsky. Vzhledem k tomu, že Kabylové nejsou nuceni učit se česky pro získání práce ani pro komunikaci s přáteli, je motivace dále se zlepšovat malá. Odmítají fakt, že vyšší úroveň češtiny by jim přinesla i širší možnosti pracovního uplatnění a spoléhají jen na učení formou přirozené komunikace s Čechy, kterou ovšem taktéž nijak výrazně nepodporují.

Vztah s českou partnerkou může výrazně napomoci ve zlepšování jazykové úrovně. Hovoří - li partnerka pouze česky, je přirozeně zlepšování jazyka rychlejší. Nicméně u Kabyků, kteří mají partnerku taktéž z Kabýlie, je hnacím motorem pro učení češtiny nutnost postarat se o rodinu a rozumět i úředním záležitostem, jelikož partnerka zpravidla přijíždí do ČR později a češtinu neovládá mnohdy ani po letech. Trvalý partnerský vztah s českou dívkou spojený se sdílením společné domácnosti je pro imigranty i výhodný způsob, jak získat pobytový titul. I manželství mnohdy přichází dříve, než kdyby nebylo nutno řešit složitou situaci ohledně legálního pobytu. I přes to je mnoho manželství uzavřeno z lásky, výjimkou nejsou ovšem ani rozvody.

Doba začátků a pokusů o odpovídající uplatnění v práci je pro migranty složité a velmi frustrující. Nejčastěji naleznou práci u jiného Kabyla nebo cizince, který se živí vlastním podnikáním. Pracovní prostředí Kabylů tedy nenapomáhá integraci do české společnosti. Často pocítují nespokojenost s výdělkem a srovnávají je s výdělkem ve Francii nebo Německu. Ceny nájmu, jako nejčastější formy bydlení, považují za neúměrně vysoké a koupit si vlastní nemovitost vnímají jako nedosažitelný cíl.

Jejich vztah k vlastní kultuře je velmi pevný a hrdě se hlásí k berberskému původu. Často jsou považováni za Araby, což vnímají jako velmi urážlivé. Pohovořit si s přítelem *tamazigh* je pro ně nepostradatelné.

Střet kultur a odlišného způsobu života překonávají Kabylové postupně a mnohdy ne zcela. Sayad (2006), který se ve své publikaci věnoval především mužské kabylské populaci, jakožto průkopníkům kabylské migrace, označuje tyto migranty jako „muže mezi dvěma kulturami“. Jejich situaci popisuje jako „dvojitou nepřítomnost“, jež vysvětluje jako nepřítomnost tam, kde dotyčný migrant žije a přítomnost tam, kde již nežije.

Z hlediska integrace je pozitivní, že migranti mají kladný vztah k českým kulturním tradicím a slaví především Vánoce, byť jen jako ryze komerční událost. Mají ovšem povědomí i o jiných českých svátcích a tradicích a mají-li českou rodinu, prožívají s nimi kulturní tradice napříč celým rokem. Náboženství je pro většinu současné generace Kabylů spíše přežitkem. Často se označují jako lidé „nevěřící“ nebo „nepraktikující“ muslimové, jenž islám nepraktikovali ani v Kabýlii. Praktikující Kabylové v ČR jsou spíše výjimkou a ostatní kabylisti imigranti o nich často mluví s výsměchem.

Nevyužívání služeb IC a obracení se raději na pomoc od vlastní komunity je také integracním negativem. I když Kabylové v době legálního pobytu nemají většinou problém se zákonem, tak již od vstupu na území ČR zákony hojně porušují. Nelegální pobyt, nelegální zaměstnání a případně i zneužívání azylových procedur jsou činy zcela běžné a imigranti je považují za normální součást procesu imigrace. Dostat se na území ČR prostřednictvím porušování zákona považují za jediný možný způsob a necítí se za to být vinní. Připisují to často špatné migrační politice v ČR.

Existenční problémy a pracovní vyčerpání jim nedovoluje více proniknout do české společnosti, například prostřednictvím volnočasových aktivit. Většinu energie věnují práci a omezují se tak na kabylské prostředí a zájem o navázání více kontaktů s Čechy opadává.

Existují i česko - kabylská přátelství, ale je tomu tak pouze u imigrantů, kteří se svou úrovní češtiny komunikaci s Čechem zvládnou. Tato přátelství tedy vznikají zejména po letech života v ČR a osvojení si jazyka. Kabylstí imigranti vyhledávají především kontakt mezi sebou nebo mezi jinými cizinci. Styky udržují i s jinými imigranty z berberských oblastí, zejména Maroka. Vyhledání především Berberů nebo jiných cizinců je faktem, který proces integrace zpomaluje.

Zájem o vyšší pobytový titul je patrný jen do doby získání trvalého pobytu. Občanství považuje mnoho Kabyků za nepotřebné, v některých případech je s tím spojená spíše obava ze skládání jazykové zkoušky.

Integraci výrazně ovlivňuje rozhodnutí zůstat v ČR trvale. Kabylové berou emigraci jako definitivní stav a neplánují se vrátit do Alžírsko. Nezřídka kdy ovšem dochází ke zklamání ze života v ČR a odchodu do jiné země. Vůle opustit ČR nemotivuje ke zlepšování jazyka ani integraci do české společnosti (Hyánková, 2008).

Tato práce poukázala na nedostatky integrace Kabyků do české společnosti a odkryla negativa, jež kabylskou migraci doprovázejí. Limity v integraci těchto imigrantů mohou vyvolávat sociální neklid a ovlivňovat tak bezpečnost vnitřního pořádku státu.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. *Aktualizovaní koncepce integrace cizinců 2016 - Ve vzájemném respektu*, 2015. [online]. MV ČR. [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>
2. *Algérie : L'enseignement de tamazight exclu de l'emploi du temps alternatif*, 2021. [online]. Observ Algerie. [cit. 21-09-10]. Dostupné z: <https://observalgerie.com/2021/08/29/politique/algerie-enseignement-tamazight-exclu-emploi-temps-alternatif/>
3. *Audit národní bezpečnosti*, 2016. [online]. MV ČR. [cit. 22-01-2]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>
4. *Bezpečnostní aspekty migrace*, 2021. [online]. MV ČR. [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/bezpecnostni-aspekty-migrace.aspx>
5. *Bezpečnostní hrozby*, 2022. [online]. MV ČR. [cit. 22-01-2]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
6. *Carte Kabylie*, 2017, [online]. Kabyle.com. [cit. 21-07-15]. Dostupné z: <https://kabyle.com/carte-de-la-kabylie>
7. *Co je to Frontex*, 2021. [online]. Frontex. [cit. 21-12-7]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/cs/o-nas/co-je-to-frontex/>
8. *Česko ví jak na integraci. Přesto by nemělo usnout na vavřínech*, 2020 [online]. Člověk v tísni. [cit. 21-08-2]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/cesko-vi-jak-na-integraci-presto-by-nemelo-usnout-na-vavrinech-6587gp>
9. *Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021*, 2022. [online]. MV ČR. [cit. 22-04-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace.aspx>
10. *Data: cizinci*, 2020. [online]. ČSÚ 2020. [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu
11. *Dlouhodobý pobyt*, 2021. [online]. Sdružení pro migraci a integraci. [cit. 21-12-27]. Dostupné z: <https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/cizinci-ze-zemi-mimo-eu/dlouhodoby-pobyt>

12. DOWNES, J. F., LOVELESS M., 2018. [online]. *Centre right and radical right party competition in Europe: Strategic emphasis on immigration, anti-incumbency, and economic crisis*. [cit. 21-12-05]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2018.05.008>
13. DRBOHLAV, D., UHEREK, Z., 2007. *Reflexe migračních teorií. Geografie*. Sborník České geografické společnosti, roč. 112, č. 2. s. 125. ISSN 1212-0014
14. HAGER A., 2021. *What Drives Migration to Europe? Survey Experimental Evidence from Lebanon*. [online]. *International Migration Review*. [cit. 22-02-10]. Dostupné z : <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0197918320988662>
15. HAMBERGER, A., 2010. [online] *Immigration and the integration of immigrants in Romania*. [cit. 20-04-01]. Dostupné z <https://migrationonline.cz/en/elibrary/immigration-and-the-integration-of-immigrants-in-romania>
16. HELBLING, M., 2014. *Framing Immigration in Western Europe*. [online]. *Journal of Ethnic & Migration Studies*. [cit. 2021-11-27]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2013.830888>
17. HENDL J., 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha. 408 s., ISBN 80-7367-040-2
18. HENDL J., REMR J., 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál. 372 s., ISBN 9788026211921
19. HENIG D., 2007. *Migrace*. [online]. Katedra antropologických a historických věd FF ZČU CAAT. [cit. 21-12-20]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/2175212-Migrace-david-henig-prehledove-studie-07-9.html>
20. HUNTER L.M., SIMON D.H. , 2022. *Time to Mainstream the Environment into Migration Theory?*. [online]. *International Migration Review*. [cit. 22-02-03] Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/01979183221074343>
21. HYÁNKOVÁ T., 2008. *Změny a kontinuita osobních identit kabylských imigrantů*. UK, Filozofická fakulta, Ústav etnologie
22. ILAHINE H., 2017. *Historical dictionary of the Berbers (Imazighen)*. 2.edition. Rowman&Littlefield. ISBN 9781442281813
23. *Il était une fois les berbère*, 2019. [online]. L'Histoire. [cit. 21-09-10]. Dostupné z: <https://www.lhistoire.fr/il-%C3%A9tait-une-fois-les-berb%C3%A8res>

24. *Instituce a organizace v ČR, 2020.* [online]. Multikulturální centrum Praha. [cit. 21-09-2]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/uzitecne-zdroje/institutions-and-organizations-in-cze-3>
25. *Integrační politika, 2020.* [online]. MPSV. [cit. 21-09-17]. Dostupné z: <https://www.cizinci.cz/web/cz/zakladni-informace1>
26. JANSEN C. J., 1970. *Migration: a Sociological Problem.* In: Jansen, C. J. (ed.): *Readings in the Sociology of Migration.* Oxford: Pergamon Press. 401 s. Library of Congress Catalog Card NO 72- 5954
27. *Kdo je občan třetí země, 2021.* [online]. MV ČR. [cit. 21-11-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-treti-zeme.aspx>
28. KINZI, A., 2012. *Expérience de l'enseignement de la sociologie de Bourdieu et de Abdelmalek Sayad dans le département de berbère de Tizi Ouzou.* In CHACHOUA, K. (ed.): *L'Algérie sociologique. Hommage à Pierre Bourdieu (1930-2002).* Alžír: Éditions du CNRPAH, 2012. S. 73-75. 368 s. ISBN 978-9961- 716-53-3.
29. KLUFOVÁ, R., POLÁKOVÁ Z. 2010. *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika. 214 s.. ISBN 978-80-7357-546-5
30. *Krátkodobý pobyt, 2021.* [online]. MV ČR. [cit. 21-11-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/legalni-migrace.aspx>
31. KUBIŠTA, V., 2016. *Mezinárodní obchod a migrace.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 464 s. ISBN 978-80-7380-655-2
32. *Legální migrace, [online].* MV ČR. [cit. 21-11-27]. Dostupné z
33. LEONTIYEVA Y, MIKEŠOVÁ R., TOLLAROVÁ B., 2018, *Pražané s cizím pasem: Výsledky výzkumu cizinců a cizinek ze zemí mimo EU žijících v české metropoli.* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 2021-11-21]. 118 s. ISBN 978-80-7330-337-2. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/publikace/prazane-s-cizim-pasem>
34. MACCANICO Y. D. , 2021. *Immigration Policy and State Power.* [online]. *Societies* 11, no. 4: 128. [22-02-03]. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/soc11040128>
35. MICEVSKA M., 2021. *Revisiting forced migration: A machine learning perspective.* [online]. *European Journal of Political Economy.* [cit. 22-10-02]. ISSN 0176-2680. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0176268021000446>

36. Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni, 2018. [online]. *Evropský parlament a Rada EU*. [cit. 21-11-27]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:02018R1806-2021010>
37. *Nelegální migrace v České republice*, 2020. [online]. MV ČR. [cit. 21-12-1]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>
38. *Občané třetích zemí*, 2021. [online]. MV ČR. [cit. 21-10-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi.aspx>
39. *Odbor azylové a migrační politiky*, 2022. [online]. MV ČR. [cit. 22-01-2]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/odbor-azylove-a-migracni-politiky.aspx>
40. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie*, 2022. [online]. PČR. [cit. 22-01-2]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-831034.aspx>
41. RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R., 2008. *Lokální strategie integrace cizinců v ČR I*. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. 84 s. ISBN 978-80-7416-006-6
42. ROBERTSON A., SCHAEZT N. , 2021. *Moving people: Proper distance and global news coverage of migration in 2019*. [online]. Global Media and Communication. [cit. 22-03-10]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/17427665211039964>
43. Russel K., 2008. *Atlas lidské migrace*. Praha : Mladá fronta. 192 s. ISBN 978-80-204-1706-0
44. *Sdružení pro integraci a migraci*, 2020. [online]. MPSV. [cit. 21-09-17]. Dostupné z: <https://www.cizinci.cz/sdruzeni-pro-integraci-a-migraci-simi->
45. Slovníček pojmů, 2021. [online]. MV ČR. [cit. 21-11-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>
46. *Soudobé poznatky a teoretické přístupy k migraci*, 2010. [online]. Metodický portál RVP.CZ. [cit. 21-10-08]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/9445/soudobe-poznatky-a-teoreticke-pristupy-k-migraci.html>
47. *Roční souhrnná o výsledcích kontrolních akcí SUIP za rok 2021*, 2022. [online]. Státní úřad inspekce práce. [cit. 21-11-29]. Dostupné z: <https://www.suip.cz/documents/20142/43684/S%C3%9AIP+souhrnn%C3%A1+zpr>

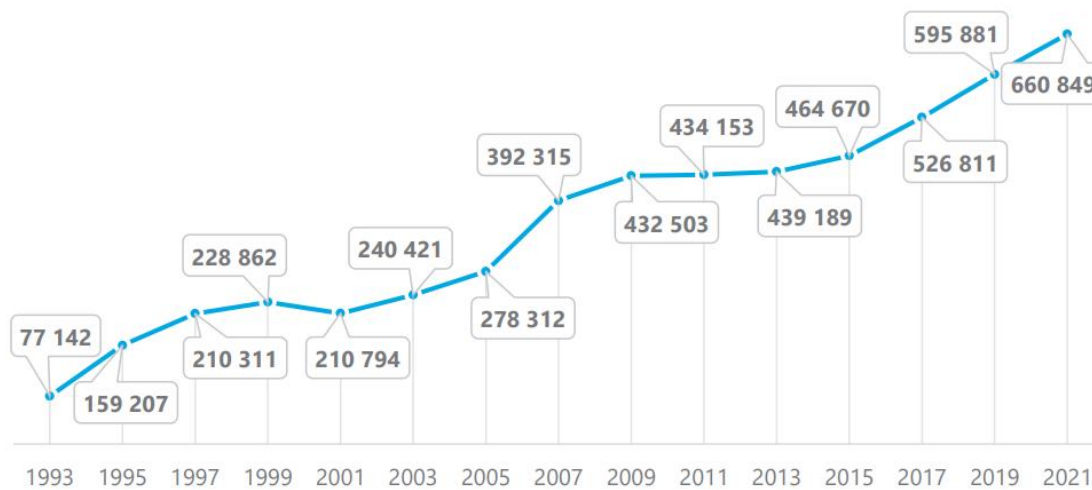
- %C3%A1va+o+v%C3%BDsledc%C3%ADch+kontroln%C3%ADch+akc%C3%AD+za+rok+2021.pdf/2e675a7e-a0e3-cb55-7409-956628795378
48. *Statistická ročenka Vězeňské služby ČR 2021*, 2022. [online]. GŘ Vězeňské služby České republiky.[cit. 21-12-6]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/statisticke-rocenky-vezenske-sluzby>
 49. *Strategie migrační politiky České republiky*, 2015. [online]. MV ČR. [cit. 2021-12-05]. ISBN – 978-80-86466-83-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>
 50. SZALÓ, C., 2007. *Transnacionální migrace. Proměny identit, hranic a vědění o nich*. Brno: CDK. 176 s. ISBN 978-80-7325-136-9
 51. TAPINOS G., 1999. *Trends in International Migration. Continuous Reporting system on Migration*. [online]. SOPEMI. s.229-251. [cit. 21-12-01]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/migration/mig/2717683.pdf>
 52. *Terminologie a fakta, Uprchlík, azylant, imigrant... kdo se v tom má vyznat?!*, 2019. [online]. UNHCR. [cit. 21-12-7]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/wp-content/uploads/sites/20/2019/04/Fakta-a-terminologie.pdf>
 53. TRBOLA R., RÁKOCZYOVÁ M., 2010. *Vybrané aspekty života cizinců v České republice*. Praha: VÚPS, v.v.i. 128 s. ISBN 978-80-7416-067-7
 54. TROCHIM W., DONNELLY J., ARORA K., 2014. *The Research Methods Knowledge Base*. 2. issue. Boston: Cengage Learning, Inc. 448 s. ISBN 978-11-3395-477-4
 55. *Trvalý pobyt*, 2021. [online]. Sdružení pro migraci a integraci. [cit. 21-12-27]. Dostupné z <https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/cizinci-ze-zemi-mimo-eu/trvaly-pobyt-1>)
 56. Vyhláška č. 520/2020 Sb., o provádění adaptačně-integračních kurzů, 2020. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 214/2020, s. ISSN 1211-1244
 57. *Who is a migrant*, 2019. [online]. IOM. [cit. 21-12-13]. Dostupné z <https://www.iom.int/who-is-a-migrant>
 58. *Word migration report 2020*, 2021. IOM. [online]. 498 s. [cit. 2021-10-12]. ISBN 978-92-9068-789-4. Dostupné z: https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf
 59. Zákon 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů (zákon o pobytu cizinců), 1999. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 106/1999, s. ISSN 1211-1244

60. Zákon č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související Zákony (zákon o pobytu cizinců), 2021. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 120/2021, s. ISSN 1211-1244
61. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších úprav (zákon o azylu), 1999. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 106/1999, s. ISSN 1211-1244
62. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020*, 2021. [online]. MV ČR. [cit. 21-11-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocnizpravy-osituacivoblastimigraceaintegrace.aspx>
63. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2020*, 2021. [online]. MV ČR. [cit. 22-08-1]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zprava-osituacivoblastivnitribezpecnostiaveřejneho-poradku-na-uzemi-cr-v-roce-2019.aspx>

9 PŘÍLOHY

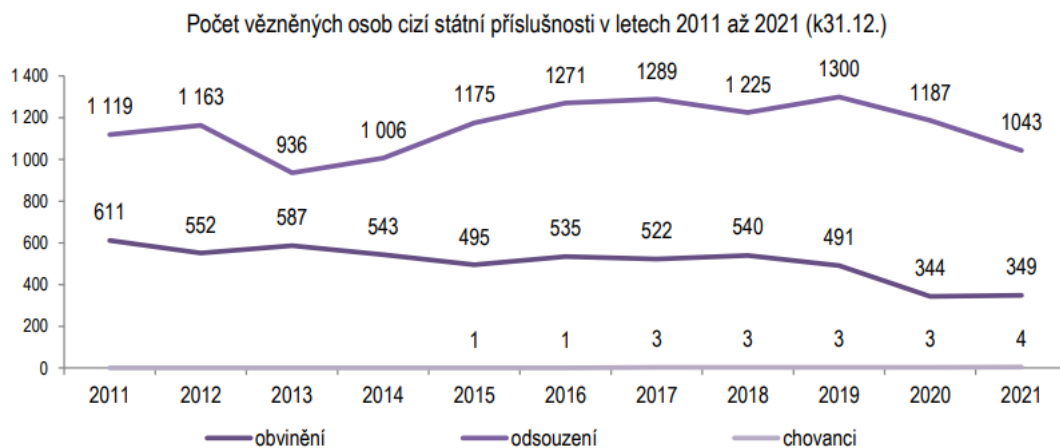
Příloha č. 1- Graf : Vývoj migrace

Počet cizinců pobývajících na území ČR

Zdroj : Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2021

Příloha č. 2 – Graf : Vývoj počtu vězňů cizí státní příslušnosti

Zdroj : Statistická ročenka Vězeňské služby ČR 2021

Příloha č. 3 – Tabulka : Vývoj počtu osob zjištěných při nelegální práci

Rok	Počet kontrol	Počet osob zjištěných při nelegální práci			
		občané ČR	občané EU	cizinci	celkem
2012	35 557	2 675	430	1 471	4 576
2013	36 101	1 394	295	1 481	3 170
2014	15 911	1 238	184	650	2 072
2015	9 583	1 913	294	858	3 065
2016	9 308	760	193	1 337	2 290
2017	9 707	767	234	1 917	2 918
2018	8 339	763	225	3 595	4 583
2019	8 160	622	207	3 513	4 342
2020	5 557	556	141	2 413	3 110
2021	5 222	312	288	2 695	3 295

Zdroj : Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí SUIP za rok 2021

10 SEZNAM ZKRATEK

ČR - Česká republika

Koncepce - Aktualizovaná koncepce integrace cizinců 2016 - Ve vzájemném respektu

EU - Evropská unie

ES - Evropské společenství

IC - integrační centrum

MV ČR - Ministerstvo vnitra České republiky

SUIP - Státní úřad inspekce práce